

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 07321

HEYMERD

Binem Heller

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

10

בינעם העלער

היימערד

לידער

ווארשע 1951

„יידיש בוך“

פארלאג

BINEM HELLER
HEJMERD
WIERSZE

Redaktor D. Sfarđ

Okładkę projektował I. Rejzman

Wydawnictwo „Idisz Buch” Warszawa 1951

Nakład 5.000 egz.	Arkuszy wydaw. 9,5	Arkuszy druk. 10,5
Nr zam. 388		2-B-19955

Druk. „Nowe Życie”, Warszawa, Al. Gen. K. Świerczewskiego 79

אויף אייביקיטן

אויף אייביקיטן

דו פרעגסט פארוואס איך בין אזוי פארביסן
און בוי מיין היים פארעקשנט און אויף דויער?
דאס גליק האב איך פון פלאס ארויסגעריסן,
מיין גליק האב איך ארויסגעפירט פון טרויער.

דו זעסט דאס הויז אויף פעסטע פונדאמענטן?
איך האב עם איבער חורבות אויפגעהויבן,
און דא, אנטקעגן געמאכט דעם פארברענטן,
כ'האב אָנגעצונדן ליכט אין מייע שויבן.

איך האב עם נישט געמאכט בלויז לזכרון
פאר אלע, וואס אן אַנדענק נאך זיך מאַנען,
כאַטש כ'וויל, אז נישט דער ווינט אויף וויסטע קברים
נאָר מייע קינדער זאלן זיי דערמאָנען!

נישט אויף קיין יאַרצייט, נאָר אויף אייביקיטן
האב איך מיין הויז אויפגעבויט אוועקגעשטעלט דאָ.
איך וויל, אז אין מיין גאַנג צו העלע ווייטן
כאַגלייטן זאלן מיך די געמאַ-העלדן.

און אין דעם דור פון קאַמוניזם און שלום,
ווען ס'וועט די פרייד פאַרהיילן אלע ווונדן,
זאל שיינען אין דעם פוילן פון מיין חלום
דאָס ליכט, וואס איך האב ווידער אָנגעצונדן.

אומקער

מיר איז געווען באשערט זיך אומצוקערן
אהין פון וואַנען כ'בין ארויסגעגאַנגען,
און וויינען אין דער שטאַט, וווּ אלע שמערן
געדענקען מיינע יינגלשע געזאַנגען.

און יעדן טאָג שפּאַציר איך אויף די גאַסן,
וווּ איך האָב מיינע קינדער-מרים פאַרקנאַטן,
נאָר אין דער זון פון מזרח-מערב מראַסע
איז אַפּטמאַל מיין זכרון בלויז דער שאַטן.

ניין, ס'טוט נישט וויי פאַר יענע קרומע שטיינער,
וואָס מ'האַט פון אלטן ברוק ארויסגעריסן.
מיר טוט בלויז וויי, וואָס ס'טרעפט מיך דאָ נישט קיינער
פון אלטע פריינט, וואָס זאַל זיך מיט מיר גריסן.

נאָר טיילמאַל, אין דער רוישיקסטער באַוועגונג,
וואָס שפּאַרט פון וואַליע דורך דער בריק אריבער,
דערזע איך פּלוצים: ס'זוערן פול די וועגן —
חברים מיינע, נאָענטע און ליבע!

זיי גייען פון דער מילע-גאַס, פון בונקער,
זיי גייען פון די געטאָ-באַריקאַדן,
ווי ס'וואַלט די אייביקייט זיי צו דעם אומקער
אין לעבן און אין היימלאַנד איינגעלאַדן.

עס וואקסן אן די מחנות און זיי פליסן.
צום פראגע דענקמאל פון די רויט-ארמייער,
וואס ווארטן פייערלעך זיי צו באגריסן
מיט ברידערלעכע הורא-אויסגעשרייען.

א רגע בלויז — די אייביקייט אויף פליגלען
הייבט אן מיט די געשמאלטן צו פארשוועבן.
די וועגן הייבן ווידער אן צו שפיגלען
מיט זון און מיט דעם וואכעדיקן לעבן.

חבר מיינער, קום שפאצירן...

חבר מיינער, קום שפאצירן,
וויסט ווהין איך וועל דך פירן?

כ'האב געהאט א סך אדרעסן —
איינעם בלויז כ'האב נישט פארגעסן.

אויף די ווייטסטע וואַנדער-וועגן
פלעג איך יעדן איינעם פרעגן:

חבר מיינער, זאג מיר, חבר,
זאג מיר, ווו עס איז די פאָווער?

איינער האָט געפרווט פארשווייגן,
און אַ צווייטער — שמיל פאַרכייגן.

און א דריטער — מיט באַדויער —
האַט געוואַלט דערגיין גענויער:

וואָסער טויער, וואָסער נומער?
וועלכע פאָווער, וועלכער זומער?

חבר מיינער, קום שפאצירן,
וויסט ווהין איך וועל דך פירן?

דאָרט ווו ס'איז מיין הויז געשטאַנען.
אויב דאָס הויז איז נישט פאַראַנען.

וועל איך זוכן כאַטש א ציגל,
כאַטש דאָס סאַמע לעצטע שטיגל,

ווי עס איז א קינד געזעסן. —
כ'האַב געהאַט א סך אדרעסן. —

חבר מיינער, זאָג מיר, חבר,
זאָג מיר, ווי עס איז די פאַוועזע?

אין הייליק־העלן פלאם פון די מנורות...

(ביים דענקמאל פון די געטא־העלדן).

אין הייליק העלן פלאם פון די מנורות
האט בראַנז און שטיין מיט לעבן זיך פארצויגן —
פאר אַט דעם דענקמאל וועלן דורכגיין דורות
מיט ערפורכט און מיט טרערן אין די אויגן.

די העלדן וועלן שמענדיק בלייבן נאָענט
ווי נאַרוואַס אָנגעקומענע פון פייער —
פון אויפשמאַנד אין די סאַמע לעצטע שעהן —
פאַרווונדעטע, נאָר מוטיקע און פרייע.

זיי זענען דורך דעם האַגל פון די קוילן,
דורך רויכן און דורך גליענדיקע ציגל,
כדי צו בלייבן אין דעם האַרץ פון פוילן
און אין זכרון אירן איינגעזיגלמ!

מיר וועלן אייביק צווישן זיי דערקענען
די ליבע און די טייערע געשמאַלטן,
וואָס פייער האַט זיי נישט געקאַנט פאַרברענען,
און אויך דער טויט האַט נישט געקאַנט פאַרהאַלטן.

און ווען עס וועלן מער נישט זיין קיין שפורן
פון פעלקער־מערדעריי און פון צעשמערונג,
וועט אַלץ נאָך שטיין דער דענקמאל פון גבורה —
פאַרגליווערט אין דער אייביקער פאַרערונג!

וואַרשע, 19 אַפּריל, 1951.

פ א ר ש ט ע ל

פארשטעל, פארשטעל מיט דיינע הענט מיין פנים —
איך וויל שוין גארנישט, גארנישט זיך דערמאָנען.

איך וויל ביי דיר פון עבר זיך באַהאַלטן —
עס לויפן נאָך מיר הונדערטער געשטאַלטן.

און יעדע איינע וויל דעם וועג פארצאַמען,
נאַר פריער פון זיי אלע לויפט מיין מאַמע.

זי רופט מיך נישט ביים נאַמען — בלויז זי שמייכלט,
זי וויל נישט מער — זי וויל מיך בלויז דערגרייכן.

זי וויל מיך בלויז דאָס וויגיליד אירס דערמאָנען —
פארשטעל, פארשטעל מיט דיינע הענט מיין פנים.

עס העלפן נישט קיין מירן, נישט קיין ריגלען —
זי קוקט צו מיר ארויס פון אלע שפיגלען

און פירט פון דאָרט אריין די גאַנצע עדה
אין מיין זכרון, ווי אין דעם גן-עדן.

פון אייביקייט דערגרייכן זיי דעם תענוג,
ווען אין מיין ליד איך ווער דורך זיי פארפייניקט. —

פארשטעל, פארשטעל מיט דיינע הענט מיין פנים —
איך וויל מער נישט, איך וויל זיך נישט דערמאָנען.

שמילקייט פאר געווימער

צי האָב איך אלע טרערן אויסגעוויינט?
צי איז מיין בלוט אינגאַנצן שוין פאַרכימערט?
צי איז דאָס האַרץ מיינס שוין אזוי פאַרשטיינט,
אז אויך פון אומגליק ווערט עס נישט צעשפּלימערט?

ווען כ'בין געוועזן ווייט פון אַט דעם אַרט,
האַט יעדער חלום מיך אהער געצויגן,
און איצט, ווען כ'זע די שפורן פונעם מאַרד —
ווי ווערן נישט פאַרגאַסן מיינע אויגן?

זאָל זיין, אז מ'איז די וואָר, אזאָ קאַשמאַר,
פון וואָנען קיינער קאַן שוין נישט אַנטרינען? —
אזוי האָט אויסגעזען דאָ די געפאַר,
וואָס פּלעגט אַ וועג בלויז צו דעם טויט געפינען.

זאָל זיין — כ'האַב איינגעאַמעמט מיט דער לופט
פון מיינע סאַמע נאַענטסטע די אַשן,
און איך טראָג זיי ארום איצט אין מיין גוף,
און קאַן זיי פון מיין בלוט שוין נישט פאַרוואַשן?

און אפּשר גאַר האָט זייער לעצטער בליק
פאַרברענט דאָס ליכט, וואָס שיינט פון אלע זאַכן,
און פון דעם לעבן אָפּגעשיידט דאָס גליק,
דעם וויי, די פּרייד — פון וויינען און פון לאַכן?

גאַר ניין — דאָס קלויבט זיך אָן אין מיין געמיט
די דראַענדיקע שמילקייט פאַר געווימער.
כאַלד וועט דאָס וואָרט אַ לויף טאַן ווי אַ בליק,
ווען דורך מיין האַרץ אַדורכגיין וועט דער צימער.

מאַדאַנעק, 1950

אין חודש פון די געמאָ-העלדן

און כאָטש די גאסן ליגן אויפגעריסן,
די ציגל זעען אויס נאָך אָנגעגלימע —
אין חודש פון די געמאָ-העלדן — ניסן —
פארלירט אפילו דאָ דער טויט זיין שליטה.

איך קום אהער און טרעף א בלויזען הימל —
פון פייער איז ער דאָ געוואָרן ריינער.
איך בייג זיך אָן צום ערשטן פּרילינג-בלימל,
וואָס רייכט זיך מיט דעם ווילדגראַז צווישן שטיינער.

ס'איז שמיל ארום און בלויז דער ווייטער ניגון
פון אספאלטירטע גאסן קומט צו שוועבן
און ווי דער ווינט — ער הייבט מיך אָן פארוויגן
צום הלום וועגן ווערנדיקן לעבן.

מיין קאָפּ בלייבט ליגן אויף די האַרמע שטיינער,
דאָס געמאָ-בליעכץ דעקט מיר צו די אויגן.
איך הער ווי ס'רירן זיך די טויטע ביינער,
ווי אונטער מיר זיי וואַלטן זיך באַוויגן.

און פּלוצלינג וועקט פון שלאָף מיך אויף א בויער —
די שרפה-ציגל קלייבט ער דאָ צוזאַמען.
מיט זיי שמעלט ער צוריק צונויף די מויער,
וואָס איז אמאָל אוועק שוין אין די פּלאַמען.

זיי דארף מען ווידער באשטראפן

און דאס איז מיין בלוטיקער יחוס,
אויף דעם בין איך איבערגעבליבן —
אויף ענדיקן יענע שליחות
פון די, וואס דער טויט האט פארטריבן;
מיין מאמע,
מיין שוועסטער,
די ברידער, —

איך האב זיך מיט זיי נישט געזעגנט,
דערפאר אין קאשמארן און לידער —
כ'האב הונדערטער מאל זיי באגעגנט.

פון זיי האב איך נישט קיין צוואה
געפונען אין ווארשעווער געטא.
איך זע בלויז די פויסטן, וואס דראען,
איך זע נאר די אויגן, וואס בעטן:
אויב דו וועסט פארברעכנס פארגעבן —
וועסט דעמלט אונדז נאכאמאל שענדן,
אויב דו וועסט נישט שיצן דאס לעבן —
א צווייט מאל דו וועסט אונדז פארלענדן!

ס'איז שווער אפצוזוכן דאס פנים
מיין מאמעס פון צווישן דעם חורבן,
נאר לייכט איז דערקענען די שונאים,
וואס האבן אמאל זי געמארדעט:
זיי שמשירען די ציין אין קארייע
און שפייען אויפסניי פונעם וואפן
דעם טויט און די נאצי-געשרייען.

און זיי דארף מען ווידער באשטראפן!

די ברידער, וואָס זענען פארשוונדן,
וועל איך שוין אינערגעץ נישט מרעפן.
מיר זענען באַקאנט בלויז די ווונדן —
זיי האָבן זיך ווידער געעפנט,
ווי ס'וואַלמן די פיינט אַט די קוילן —
געצילט אין פּתעניאָן — אויך געטראָפן
א צווייט מאל אין ווארשע, אין פּוילן.
און זיי דארף מען ווידער באַשמראַפן!

געדולד, מיין קינד...

— געדולד, מיין קינד, מיר וועלן באַלד דערגרייכן
דעם שפיץ פון אלע בלענדנדיקע הייכן. —

מיט רייד אזעלכע רעדט משוגע-איידל
א מאמע צו איר איינאונאיינציק מיידל.

נישטאָ אין געמאָ וווּ דעם פּוס צו שמעלן:
דאָס פייער פלייצט אריבער אלע שוועלן.

נאַר אין דעם ים פון רויד און ווילדע פלאַמען
די ליבשאַפט פירט נאָך בלינדערהייט אַ מאַמען...

— געדולד, מיין קינד, מיר וועלן באַלד דערגרייכן
דעם שפיץ פון אלע בלענדנדיקע הייכן. —

אַט זענען זיי דורך ברענענדיקע שטיגן
צום אַנגעגליטן דאָך אַרויפגעשטיגן.

— דעם לעצטן וועג שוין אויכעט בייגעקומען
זיי שטייען ביידע פרום ארומגענומען.

— דאָס פייער נעמט אראַפּ פון זיי די קליידער
זיי שטייען פרום ארומגענומען ביידע...

— געדולד, מיין קינד, מיר וועלן באַלד דערגרייכן
דעם שפיץ פון אלע בלענדנדיקע הייכן. —

דאס פייער נעמט דער מאכמערס לייב באלעקן,
די מאמע פרווזט זי מיט איר גוף פארדעקן.

די פונקען רוישן, ווי די סדומער בינען —
דער מאמעס ליבשאפט איז נאך ביי דעם זינען .

— געדולד, מיין קינד, מיר וועלן באלד דערגרייכן
דעם שפיץ פון אלע בלענדניקע הייכן. —

ביים וויגל זענען ציגעלעך געשפרונגען

ביים וויגל זענען ציגעלעך געשפרונגען,
דאס וויגל האט געזאלט צום הימל גרייכן.
מיין מאמע האט א ליד אזא געזונגען —
א העלפט פון ניגון און א העלפט פון שמייכל.

בין איך אוועק אויף מוראדיקע וועגן,
איך האב די שווארצע האר זיך אפגעפרוירן,
איך האב די אויגן אויסגעשווענקט אין רעגן —
און כ'האב מיין מאמעס שיינע ליד פארלוירן. — — —

דער הימל איז געווארן אויסגעשמערנט,
מיין הארץ געווען איז ווארטנדיק פארצאפלט.
מיין שוועסטער האט א ליד מיך אויסגעלערנט —
א ליד אזא מען היט ווי דאס שווארצאפל.

בין איך אוועק אין וואגל און אין וואנדער,
די היים פארטוישט אויף הונדערטער אדרעסן.
און דארט האט זיך דאס ליד געזונגען אנדערש,
און דארט האב איך מיין שוועסטערס ליד פארגעסן. — — —

ווען כ'בין געקומען פון די ווייטע לענדער
און כ'האב דערזען, אז אויף די שווארצע שטיינער,
וואו ס'איז אמאל מיין אנהייב-וועג געווען דארט,
איז קיינער נישט געבליבן, נאר איך איינער —

האב איך דערמאנט מיין מאמעס שיינעם ניגון,
האב איך דערמאנט מיין שוועסטערס ליד-איך-טרערן.
א שמילער ווינט האט מיך גענומען וויגן,
דער הימל האט זיך ווידער אויסגעשמערנט.

א קורצער וועג

דעם קורצן וועג וועט קיינער נישט פארמעקן —
אזער קום איך צוריק פון אלע עקן.

דאס איז די גאס, וואס פלעגט אמאל מיך פירן
צום ענגן חדר — פון דער ענגער דירה.

אויף אַט דעם וועג פלעגט אַפּט אזוי זיך מאַכן,
די ווינטן זאָלן חווקן און לאַכן.

געזעצט און פון גערויש ארומגערינגלט
געלאָפּן שנעל אין חדר איז א יינגל. — —

פון אלע וועגן — ליכטיקע און קרומע —
בין איך צו אַט דעם וועג צוריקגעקומען.

נאָר נעבן הויז, וווּ ס'איז געווען דאָס חדר,
שטייט איצט א גרויסע נייע שול-געביידע.

און דורך דער גאס, וואָס איך האָב אויסגעטראָגן
לויפט ווידער יעדן טאָג א קינדער-שאַטן.

דאָס גייט מיין קינד אין שול און איר פון הינטן
עס לויפן נאָך די שטימערישע ווינטן.

עס שלינגט זי איין אַ הויז מיט ווייסע שויבן,
צו זון און צו די הימלען אויפגעחויבן.

צו אט דעם וועג בין איך צוריקגעקומען
פון אלע וועגן — ליכטיקע און קרומע.

נאָר ווי איך בין אַמאָל אויף אים געגאַנגען,
און ווי אזוי ער פלאַנמערט די געזאַנגען —

ווער ווייסט, צי דארף איך דאָס מיין קינד דערציילן?
די וונדן מיינע כ'דאַרף אליין פאַרהיילן.

אין דער נייער שמאט

איך קום איצט ווידער פון דער געמאָגעגנט,
ווי ס'ליגט נאָך אַלץ מיין הויז אין שטויב און שטיין.
מיט בית-הקברות שמעקט נאָך דאָרט דער רעגן
און ס'אַגט דער ווינט ווי ניגון פון געוויין.

דער יאָמער גייט אוועק אין יענער ריכטונג,
ווי ס'איז אַמאָל אוועק דער שוואַרצער רויך,
כאַטש איצט איז דאָרט אין נייע הייזער ליכטיק
און פענצטער שטייגן איבער שטאַקן הויך.

נאָר דאָ, פון העלדן-דענקמאָל די געשמאַלטן,
זיי רייסן זיך אַהין מיטן ווינט און פלאם.
און שווער איז זייער אימפעט צו פארהאלטן —
זיי ברעכן ווידער איין דעם געמאָצעם!

זיי קומען צו די נייע שלום-שכנים,
זיי קומען פון דער גאס וואָס ליגט פארברענט,
און לייגן פאַר צו בויען דאָ אייניגעם
די גרויסע שמאט — מיט ברידערלעכע הענט.

זיי ווילן מער נישט וווינען אין דעם קוואַרטל
פון אָפגעזונדערטקייט און וויסער נויט,
ווי אלע ברוקן ליגן אין דערוואַרטונג
און גרוילן פאַר דעם דראַענדיקן טויט.

זיי קלעמערן אויף רושטאָוואַניע-לייטערס,
פונקט ווי אמאל — אויף ברענענדיקע מרעפּ,
און וואַנדערן פון איין גאָס צו דער צווייטער
ביז — אַט די נייע שמאַט ווערט אויפגעלעבט

אזא, ווי זי האָט אויסגעזען אין בענקען —
פון אומגליק פריי און פון דער שנאה ריין.
און דעמלט גייען זיי צוריק צום דענקמאַל
פאָרוואַנדלט ווערן ווידער אינעם שמיין.

צו אן אמעריקאנער יידישן דיכטער

דו האסט זיך אויסגערופן פאר מקונן
און כרייט מיר אָנגעכאַטן דיין באַדויער.
נאַר בעסער וואָלט געווען, ווען וואָלסט מיך שווינען
און מיך אליין געלאָזן אין מיין טרויער.

פאר מיר איז דאָ אויף יעדן שטיין פארשריבן
מיט פלאַמען און מיט צאָרן דאָס דערמאָנען,
אַז אַלע, וואָס מען האָט אין טויט געטריבן —
זיי וועלן ווידער קומען עפעס מאַנען. —

דערפאר איז דיין רחמנות מיר דערווידער
און כ'קאַן נישט לידן דינע פאלשע טרערן.
אויף צו געדענקען מיינע טויטע ברידער
באַדאַרפסטו מיך מיט גראַמען נישט באַשווערן.

זיי גייען הינטער מיר, ווי מיין זכרון
און אויך פאַרויס — אין ליכטיקייט זיי שוועבן:
זיי הימן אָפּ מיין ווייטיק און מיין צאָרן,
ווען כ'הייב אויפסניי אָן פון דעם שיינעם לעבן.

דאס גרינע איז גוט צו די אויגן

דאס גרינע איז גוט צו די אויגן,
דאס בלאע — צום שמילן געמיט.
א העלפט פון מיין גליק איז פארפלוויגן,
די אנדערע העלפט — ערשט פארפליט.

אוממעגלעך איז איבערצוציילן
די גראזן וואס וואקסן אין פעלד;
צו וואס זאל איך ווידער דערציילן
דאס אלץ, וואס מיך ארט און מיך קוועלמ?

אין הימלען די ליכטיקע, קלארע
דערזע איך א פוכיקן שוים —
פון ווייטע, פארגאנגענע יארן
דערמאנט מיך דאס וואלקנדל קוים:

א נאמען, וואס איז מיר געבליבן,
א שטימע, וואס רופט מיך פון דארט —
דאס אלץ, וואס דער ווינט האט פארטריבן
און לעבט בלויז אין אייביקן ווארט...

איך גיי דורך די זעלביקע טירן
און קום נישט אינערגעץ אריין —
מיין אומגליק, ווו ווילסטו מיך פירן
אין אט דער נישט-דאיקער שוין?

צום הויז וואָס איז בלויז ווי א צייכן
פון זכר לחורבן — אַ שטיין?
אהין, ווו עס קאַן בלויז דערגרייכן
דער ניגון פון שמילן געוויין? —

איך וויל פאר דעם לעבן נאָך טויגן,
און גוט וויל איך זיין פאר דעם ליד! —
א העלפט פון מיין גליק איז פארפלוין
די אנדערע העלפט — ערשט פארפלימ.

י א ר צ י י ט

איר זענט אריין אין קרייז פון מינע אויגן,
פון דאנען וועל איך אייך שוין נישט פארלירן.
אזויפיל יארן זענען שוין פארפלויגן
און אויך מיין שווארצן קאפ געפרוונט בארירן,
אויף אייך בלויז, מינע נאענטע און ליבע,
געוועלטיקט נישט דער ראשער לויף פון יארן.
די שוועל פון אומקום זענט איר פרי אריבער
און אין זכרון — עלטער נישט געוואָרן.

פון אָנהייב האָב איך אייך געפרוונט צו זוכן
און גאַנצערהייט פון טויט אַרויסצוקריגן.
איך האָב די פּים צעבלומיקט איבער ברוכן,
אין שטומען חלום האָב איך אָפּט געשריגן —
אויף ברוכן האָב איך קיינעם נישט געטראָפּן,
אין חלום האָב איך נישט געהערט קיין עכאַ.
די פּוסטקייט איז געבליבן אַליץ נאָך אָפּן,
געקוקט אויף מיר דורך אירע חורבה-לעכער.

נאָר איינמאַל, אין א פּריילעכער מסיבה,
גראַד, זוען איר זענט אַרויס מיר פונעם זינען,
זענט איר די גרענעץ פון דער פּרייד אריבער
און פּלוצלינג, אומגעריכט פאַר מיר דערשינען.
דאָס לאַכן האָט זיך אָפּגעהאַקט אינמיטן,
דער שמיכל האָט פּאַרגליווערט זיך אין ווייטיק,
די לאַמפּ האָט זיך אויף טרויער-ליכט פאַרביטן,
כדי איר זאָלט אויף אייביק מיך באַגלייטן.

דאָס יינגל פֿון פּאָוויע

אין וואַרשעווער הויפּן אָן גרינס און אָן בלומען —
ווי שנעל איז געלאָפּן אַ זומער נאָך זומער!
א פּריילעכער זומל איז שמענדיק געשמאַנען,
פֿון מיידלעך, וואָס שפּילן אין ראָדענער־אַנע,
פֿון יינגלעך, וואָס זינגען אין שול און אין חדר,
פֿון שניידערס, וואָס זינגען ביים נייען די קליידער,
פֿון קלעזמערס, וואָס שפּילן אויף פּידלען און פּליימן,
פֿון בלעכערס, וואָס שרייען: „פּאַריכטן, פּאַרלייטן!“

אין איינעם אַ הויף האָט געווינט אַזאַ יינגל —
מיט ליכטיקע אויגן, אויף שרויפּן אַ צינגל.
אין שול איז דאָס יינגל דער תּלמיד — דער בעסערער
און צווישן חברים — דער שטיפּער, דער גרעסער.
ווי נאָר ער פּלעגט קומען, פּלעגט פּריילעכער ווערן,
דער וויינער אפּילו פּלעגט שמייכלען דורך טרערן.
פּאַר אַלעמען איז ער געוועזן אַ חבר —
אַזאַ איז געוועזן דאָס יינגל פֿון פּאָוויע.

געקומען דער נאַצי, פּאַרמאַכט אַלע גאַסן.
געקומען, באפּוילן די יידן צו האַסן.
קוין ברויט און קוין ליכט זאָל נישט זיין אינעם געטאָ,
נאָר קינדער, וואָס בעמלען אין פּראַסטיקן וועמער,
און מאַמעס, וואָס ליגן געשוואַלן פֿון הונגער,
און שוועסער, וואָס שפּייען אין בלוט אויס די לונגען,
און מאַמעס, וואָס זינגען מיט ליפּן פּאַרשמאַכטע
דאָס ליד פֿון דער נויט אין דעם געטאָ פּאַרמאַכטן.

דאס יינגל פון פאוויע ווערט בלאסער און בלאסער.
אויף שמילן דעם הונגער איז ווייניק דאס וואסער,
אויף שמילן דעם ווייטיק איז ווייניק דער צאָרן —
זיין שמיכל איז לאַנג שוין פארלאָשן געוואָרן.
ער ווייסט, אז מען דארף איצט זיין דרייסטער און פלינקער —
עס גייען טראַנספּאָרטן אוועק קיין טרעבלינקע,
ער ווייסט, אז עס גייען אוועק מיטן פייער
די מאַמעס, די מאַמעס, הברים געטרייע.

נאָר פּלוצלינג צעטראַגט זיך אַ ליכטיקע בשורה:
עס שמעלט זיך דאָס געטאָ אַנטקעגן מיט גבורה!
עס פּאָלן פּאַשיסטן אין קאַמף מיט די יידן
און ס'פּלאַטערט אַ שמאַלצע די פּאַן פּון מרידה! —
דאָס יינגל פון פּאוויע רייסט דורך זיך דורך רויכן,
ער שפּרינגט איבער חורבות און ווערט נישט געשטרויכלט,
ער קומט אינעם שטאַב פון די קעמפּער און מעלדעט:
כ'זייל לעבן און שטאַרבן — אַ העלד צווישן העלדן!

נישטאָ יענער הויף שוין, נישטאָ שוין די פּאוויע.
און וווּ איז דאָס יינגל — דער גאַלדענער חכר?
קאָן זיין, אז ער לעבט, אז ער איז דאָ פּאַראַנען,
אַלציינס — לאַמיר איצט אים מיט ערע דערמאנען.
דער שונא איז טויט און דאָס לעבן דאָס נייע
מיר האָבן באַקומען אין קאַמף און אין פייער —
מיר וועלן דעם אַנדענק פון העלדן באַערון —
ביים הייליקן אַנדענק — מיר שווערן, מיר שווערן!

ביים ראג פון זאמבאָווסקע—מאָרגאַווע

אויב דו וועסט מיך טרעפן אַמאָל, אין פאַרנאַכט,
— אין פראַגע, ביים ראַג פון זאמבאָווסקע-מאָרגאַווע —
זיי וויסן, אז דאָס איז אַ ווייטער פאַרדאַכט,
נישט מער, ווי אַן אַפשיין פון דיינס אַ מחשבה. —

געווען וואָלט דאָס וואָר, ווען איך וואָלט דאָ דערקענט
די לופט פון דער קינד־הייט, דאָס גראַז פון די סקווערן.
די לופט און דאָס גראַז איז געוואָרן פאַרברענט
איניינעם מיט יענע פאַרכישופטע שמערן.

די גאס איז פאַראַן, און מיין הויז שטייט דאָ גאַנץ,
און ס'פירן די זעלביקע הילצערנע שטייגן
אויף וועלכע איך בין אין אַ שיכורן מאַנג
אַמאָל צו דער פרייד און צום וואַקסן געשטינג.

נאָר איצט האָט דאָס לעבן דאָ נישט קיין רשות —
איך שטייג אויף די טרעפּ און ווער לייכט ווי אַ שאַמץ.
אין וואַקל און שרעק זוכט אַן אַנשפאַר מיין פוס,
ווי איך וואָלט אין חלל נישט זיכער געטראָמץ.

איך קאָן מער נישט שרייען. איך ווייס, אז מיין קול
איז טויט אין דעם לאַנד פון זכרונות און געמען.
איך וויל בלויז אַנטלויפן, אזוי ווי אַמאָל,
ווען כ'פלעג מיט די יינגלשע טרערן זיך שעמען. — —

זאָל בלייבן, זאָל בלייבן אַלץ פינצטער-פאַרמאַכט.
און איך — אויפן ראַג פון זאמבאָווסקע-מאָרגאַווע —
וועל דאַרפן פאַרשווינדן אין גרויען פאַרנאַכט,
אזוי ווי דער אַפשיין פון דיינס אַ מחשבה.

צו פאל ראבסאן

איך טראכט,
אז ווו דו זינגסט —
דארט ווערט דער צענטער פון דער ערד.
איצט קלעמערט דיין שמים
אריבער די קברים און הייזער
וואס שטייען צעשמערט:
— זאג נישט קיינמאל, אז דו גייסט דעם לעצטן וועג — — —

דא איז געווען די שלאכט.
אויף דעם סקעלעט פון טרעפ,
פון קעלער ביז צום דאך,
ווו ס'לויפט אצינד דיין קול —
געשווינדלעך האבן קעפ,
די רויטע פאן,
דאס ליד:
— זאג נישט קיינמאל, אז דו גייסט דעם לעצטן וועג — — —

ארום דיין שמים די לופט וויברירט,
ווי פלאם ארום
און דיין געזאנג שטייגט אויף
און פירט
אויף שפור פון רוים.
פון אט דעם ארט
דערגרייכט האט דיך דאס לעצטע ווארט
פון געטא-העלד —
און אפגעבראכט
מיט פולן קול
האסט דו דאס ליד:
— זאג נישט קיינמאל, אז דו גייסט דעם לעצטן וועג — — —

דו קומסט פון לאַנד
ווי האָט
האַט דיר פארווערט די בריימע גאַס,
פאַריאַגט
אין געמאַ פון דיין הויט.
דו זינגסט דאָס ליד פון פאַלק
וואָס ווערט געשיקט —
ווי דינס —
אויף ערשמער ליניע פונעם מויט:
— זאָג נישט קיינמאַל, אז דו גייסט דעם לעצטן וועג — — —

עס שלאָגט דיין קול, ווי דער ניאַנאַרע-פאַל,
זיין שמראָם פאַרכאַפט דעם צאַרן און דעם וויי,
מיין וואָרט און דיין געשריי —
אין דעם זעלבן ליד
פון נעגער און ייד:
— זאָג נישט קיינמאַל, אז דו גייסט דעם לעצטן וועג — — —

א פרוי אין א טוך

פארמאך נישט די טיר!
זי עפנט זיך סיווי ביים מינדסטן באריר,
און איבער דער שוועל קומט אריין אויף באזוך
א פרוי אין א טוך.

וואָס העלפט, אז איך שריי?
אין שווייגן פארביסן זי גייט מיך פארביי —
באהאלטן דאָס פנים, די האַר און די הענט.
איך האָב זי דערקענט!

בלויב שטיין א מינוט!
דו ברענגסט איצמער ווידער דעם ריח פון בלום:
ביסט דו דאָס מיין מאַמע? לויפסט ווידער אַוועק
פון אומקום און שרעק?

ווי איז דאָס געשען,
אַז כּוּזאַל דיך צוריק איצמער ווידער דערזען?
דיין אומקום איז לאַנג דאָך געוואָרן געשווינד
געפיערט פון ווינט.

ער האָט דיך באַרויכט
פון מלבוש און גוף און צעטראַגן אויף שטויב.
מיט רויכן די זון פונעם הימל פארשמעלט
און דיך — פון דער וועלט.

ווי קומסטו צוריק? —
דאס האט דורך אונדאי באשאפן מיין בליק,
אז קאנען צוזאמען מיט מיר זאלסטו זיין
אויף אומעט און פיין. — — —

נו, גוט, איך בין שמיל.
נאר איין זאך — דיין פנים, איך בעט, נישט אנמהילו
זאל בלייבן, אז דו האסט זיך מיר בלויז געדוכט —
א פרוי אין א טוך.

דער ברוק איז געבליבן

אפילו דאס רוישן פון שמאָט,
דאָס סקריפען פון רעדער און אייזן,
וועט גארנישט באַווייזן,
וועט גארנישט באַווייזן.

מיין טראַט איז איצט פעסט —
אין אים איז גענימקייט פון וואַנדער פאַרזאָנען.
נאָר די שוועל איז פאַרוואַרפֿן מיט ברוך
נישט אַריבערצושפּאַנען,
נישט אַריבערצושפּאַנען.

עס גלאַצן די פינצטערע לעכער
אַרויס פון די הייזער סקעלעטן,
ווי בלוז אויף דערמאַנען —
זיי שטייען אַצינד, ווי מאַקעטן.

ווער ס'וויל,
דער זאָל לעזן די שריפט
אויף שטיינער פון דענקמאַל פאַרשריבן.
פאַר מיר

איז דער גאַנג פון מיין פּאַלק
אויף שטיינער פון דזשיקע געבליבן,
אויף שטיינער פון דזשיקע געבליבן.

פון אונזן —
די קופעס פון ציגל און גלאז,
די ווינטן, וואס ווילן פארקערן.
און אויבן —
א הימל
מיט פרושע
אויף פסח געשייערמע
גאלדענע שמערן.

אינמיטן —
די שטילקייט, וואס שטייגט פון די טויזנטער קברים.
די שטילקייט,
וואס דארף איבערשרייען
דאס רעדן פון הונדערטער יארן.

איך הייב אן צו גלייבן
אז איך בין אמאל דא געווען שוין,
אז איך האב געפונען
א שטאט
מיט פארלוירענע מענטשן.

דער ברוק איז געבליבן,
דער ברוק איז געבליבן,
ווי עמיץ זאל ווייזן א צייכן,
אז איך וועל נאך קאנען
צו היים און צו אנהייב דערגרייכן,
צו היים און צו אנהייב דערגרייכן.

ווארשע, מערץ 1949.

דעם אַנדענק פון רעגנינע פֿליסקין

און כאַטש איך גלייב שוין לאַנג נישט אין קיין ניסים
און ווייס, אז טויטע קומען נישט צוריק —
האַט איצט אין דמיון זיך אריינגעריסן
דאָס געסל ביי דעם פֿלאַץ פון רעפּובליק.

און איבער די פֿאַרזעך נאַסע שטיינער
גיי איך אויפֿסניי פון פינצטערן האַמעל,
וואו ס'האַט זיך איינגעזאַפּט אין מינע ביינער
אזויפיל פֿרעמדקייט און אזויפיל קעלט.

מיך ציט אהין צו דיר דער גוטער שמיכל
וואָס רייסט זיך, ווי די זון, דורך דעם טומאן.
מיין היים איז ווייט און שווער איז זי צו גרייכן,
נאָר היימישקייט איז אויך ביי דיר פֿאַראַן.

מיין יעדער קלאַפּ אין טיר איז דיר פֿאַרשמענדלעך
און דו דאַרפסט מיך נישט פֿרעגן וואָס איך וויל:
איך קום, ווי שמענדיק, פון דער שטאַט דער פֿרעמדער,
פון אירע שוואַרצע הייזער אויף בעלזוויל.

די וואַרעמקייט, וואָס גייט פון דיינע אויגן
דערגרייכט מיך שמילערהייט און אומכאַמערקט,
ווי מיט דעם מאַנטל כ'וואַלט אראַפּגעצויגן
פון זיך די נאַסע קעלט, וואָס האַט געשווערט.

מיין קארגע שפראך ווערט דורך דיין שטים געעפנט
און מיטאמאל ווערט ליכטיק אין געמיט.
מיט דיר ווערט לייכטער ווידער אנצומרעפן
אויף יענעם וועג, וואס פירט צו הים און ליד. — — —

צי איז דען דאס אינגאנצן מער נישטאָ שוין,
צי איז דאס בלויז פארשוונדן פון מיין בליק? —
אין דמיון מיינעם בלייבט אלץ נישט פארלאָשן
דאס געסל ביי דעם פלאץ פון רעפובליק.

לייכטנדיקע ווונדן

די גאנצע שמאט וועט ווערן אָפגעכויט
און בלויז דער דענקמאל אויפן פאָן פון ציגל
וועט רייסן זיך, ווי פריער, פונעם מוים
מיט ווונדיקע און פייערדיקע פליגל.

נאָר נישט פארשמעלן וועט ער דאָ די שיין
און נישט באַשווערן וועט ער דעם זכרון —
ער וועט אין דער מאַג-מעגלעכקייט אַריין,
דורך דאַרטן וועט ער דויערן אויף יאַרן.

פאר קינדער פון דעם אויפגעריכטן דור,
וואָס וועלן שפילן זיך ביי זיין צופיסנס
פאַרוואַנדלט וועט ער ווערן אין אַ וואָר
וואָס האָט זיך פון אַ ליד אַרויסגעריסן.

דער בראַנז פאַרלירן וועט פון זיין פאַטן
און לייכטן וועלן ווידער אלע ווונדן,
זיי דעמלט, ווען אַ העלדישער באַגין
האַט זיי אויף אייביקייטן אַנגעצונדן.

ה י י מ ע ר ד

פון דיר, מיין היימערה, וועט מען מיך נישט מרייבן
נישט מיט געשריי און אויך נישט מיט געוויין.
איך האב געלעבט דא מוינט יאר, און בלייבן
וועל איך נאך דויערהאפטמיקער פון שטיין.

די ווינטן דיינע האבן מיך פארקנאָטן
מיט זאָמד און שטויב, מיט שוואַרצערד און מיט ליים.
די וועלדער האבן מיר געשענקט דעם שאַטן
און דאָס געהילץ אויף בויען זיך אַ הייב.

אזויפיל מאָל געבענטשט האָט מיך דיין רעגן
מיט אלע גומע ברכות פון דער ערד. —
כ׳בין דורכגעגאַנגען, לאַנד מיינס, דיינע וועגן,
מיט דיינע לידער און מיט דיין געווער!

אַ דינער שיכט בלויז האָט פאַרדעקט די ביינער,
וואָס מיינע אבות האָבן דאָ צעזוימט;
דער רעגן בלויז האָט אָפגעמעקט פון שמיינער
מיין יחוס-בריוו, וואָס ציט זיך ווי אַ קייט.

נאָר אין די טייכן דיינע און אין קוואַלן
האַב איך מיין בלוט מיט פוילישס אויסגעמישט,
און אויף דיין ערד בין איך אין שלאַכט געפאַלן —
איך זאָל פון איר נישט ווערן אָפגעווישט.

די טרוישאַפט איז פון בלוט נישט אויסצושווענקען,
נישט אָפצוואַשן איז זי פון מיין הויט. —
אויף די רואינען וועט מען מיך געדענקען
און אויך אין יעדער שטאַט, וואָס ווערט געבוימט!

פאר אלץ וואס איז טייער

ווי נעמט מען די שטילקייט פון פויגל וואָס פלימ?
 איך וויל, אז אזוי זאָל דאָס יידישע ליד,
 וואָס כ'שרייב אין דער נאַכט אויף דער פּוילישער ערד,
 דערגרייכן קיין מאַסקווע און ווערן דערהערט.
 איך האָב אינעם פייער פארלוירן א סך,
 נאָר לעבן געבליבן מיט מיר איז מיין שפּראַך,
 וווּ אייגן און מיינער איז יעטוועדער טאָן
 און — דאָרט שטייט דיין נאַמען און רום אויבנאָן.
 איך וווּין איצט אויפסניי אויף דער זעלביקער גאס,
 וווּ ס'האַבן די הייזער געשילט זיך פון האַס,
 וווּ ס'האַבן די שטיינער פון שנאה געגליט,
 ביים בלויון דערמאָנען דעם נאַמען פון ייד.
 איך ווייס, אז די לופט, וואָס איך אַטעם אַצינד,
 איך ווייס, אז די לויטערע פרייד פון מיין קינד —
 געגרייכט האָט פון קרעמל אין אַט אזא נאַכט,
 ווען דו האָסט דעם גורל פון פעלקער באַוואַכט;
 ווען דאָ, אין דער שטאַט, וואָס ווערט ווידער פאַרכוּיט
 געגאַנגען מיין פאַלק איז אין קאַמף און אין טויט
 מיט קאַרגן געווער, אַבער זיכער אין זיג —
 ווייל דו האָסט געפירט פון די פעלקער דעם קריג! —
 ס'איז איצטער דעצעמבער, אַ ווינטיקע נאַכט.
 און איך בין מיט ליכט אין מיין צימער פאַרמאכט:
 דאָס איז ער, דיין נאַמען, וואָס שיינט פון פאַפיר
 וווּ יעטוועדע שורה פון מיר — איז צו דיך,
 און יעטוועדער טאָן פון מיין יידיש געזאַנג
 איז: סטאַלינען — לויב, פאַר סטאַלין — אַ דאַנק.

וואַרשע, 1949

יארן, מאַסקווער יארן

יארן, מאַסקווער יארן,
פריידיקע און שמרענגע —
בלייבט אין מיין זכרון,
בלייבט דאָרט לעבן לענגער!

גלייך פון דער מהומה,
באלד נאָך פּוילנס פייער,
האַב איך אייך באַקומען —
מאַסקווער יארן פרייע.

ברויט האָט איר געגעבן,
קראַפט פאַר מייע לידער;
מיין צעבראַכן לעבן —
אַנגעהויבן ווידער.

יארן, מאַסקווער יארן,
פריידיקע און האַרבע —
אייער ליכט און צאָרן
שפּילט אין אלע פאַרבן.

טאַג נאָך טאַג — נצחון
נאַכט נאָך נאַכט — סאַליומן —
איר האָט דורכגעבראַכן
מיר א וועג צום גומן!

אויף דעם פּלאַץ דעם רויטן
האַט פון אייך א שפּליטער
מיך פון אלע טויטן
אויסגעלייזט מיט ציטער.

איצט דארף איך זיך שיידן —
נאָענטע און ליבע!
אלע מיינע פריידן
לאז איך אייך דאָ איבער.

איינע וועל איך נעמען,
איינער כ'וועל געהערן:
יענער נאָכט ביים קרעמל
מיט דעם רוימן שטערן...

יארן, מאַסקווער יארן,
פריידיקע און שמרענגע —
בלייבט אין מיין זכרון,
בלייבט דאָרט לעבן לענגער!

אין צוג מאַסקווע—וואַרשע, דעצעמבער 1947

ראַקאַסאַווסקי גייט!

איך דערמאָן זיך אַ מאַג צווישן רעגן און שניי,
ווען דאָס האַרץ, אַ פאַרקלעמטס צווישן צאָרן און וויי,
האַט פאַר מאַסקווע געקלאַפט און ביי מאַסקווע געוואַכט;
איך געדענק יענע צייט — די אומשטערבלעכע שלאַכט,
און צוויי ווערטער, צוויי ווערטער פון טרייסט און פון פרייד:
— ראַקאַסאַווסקי גייט!

בזו צום האַלדז אינעם פּייער, אין בלוט בזו די קני,
אויף אַן ערד, וווּ די ביימער פאַרגעסן אין בלי,
וווּ די לופט און דער רוים און דאָס מענטשלעך געהער
איז צעהאַקט פון געשריי און פון לופט-שוין געווער —
דאַרט האַט סטאַלין געמאַלדן מיט רויקע רייד:
— ראַקאַסאַווסקי גייט!

מיט דער שנעלקייט פון ווינט איז די בשורה אוועק,
און נאָך פריער פון פלאַם איז געגאַנגען די שרעק,
און צעפלאַנטערט דעם טראַט, און צעריסן דעם גאַנג
פון דעם שונאָס היילות אין הימלער-געזאַנג,
ווען אַרויס איז דער האַס, ווי אַ שווערד פון דער שייד:
— ראַקאַסאַווסקי גייט!

אין וויסרוסישע וועלדער האַט עמיץ דעהערט,
ווי עס האַט זיך אַ טרייסל געגעבן די ערד.
און געווען איז דאָס פונקט, ווי מען צינדט אָן אַ קנויט
און עס גייט אָן אָן אויפהער דער אויפרייס, דער טויט —
די נקמה, וואָס סטאַלין האַט לאַנג שוין געגרייט:
— ראַקאַסאַווסקי גייט!

אויף דער פוילישער ערד, אין דער היים פונעם העלד,
האָט די ווייסל אין לויף אויף א ווייל זיך געשמעלט.
און געווארט איבער איר האָט די שמיינערנע בריק:
אין מונדיר פון באַפרייער זאל קומען צוריק
דער, וואָס האָט זי אמאָל איבער ברענגן געשפרייט:
— ראַקאַסאַווסקי גייט!

איבער וואַרשע האָט ווידער דער הימל געברענט
און אין חורבות פארוואנדלט די שמאַטישע ווענט —
די צעריסענע בריק האָט אין תהומען געקראַכט.
נאָר אויף יענער זייט ווייסל האָט סמאָלין געוואַכט
און געעפנט דאָס פייער אויף לענג און אויף כרייט:
— ראַקאַסאַווסקי גייט!

אונדזער ווילן איז שמאַרקער פון חורבן און מוים —
סמאָלינגראַד ווערט איניינעם מיט וואַרשע געבויט!
און מיט זיכערן ריטעם קלאַפּט אויס יעדע שעה:
אין דעם בוי פונעם לאַנד — ראַקאַסאַווסקי איז דאָ,
אויב אַ שונא וועט וואַגן — ראַקאַסאַווסקי איז גרייט:
— ראַקאַסאַווסקי גייט!

ליכט פון דער וואַלגע

אזויפיל כוחות פון די טייכן שרייען,
אזויפיל ליכט בלענדט אין די כוואליעס ווילדע.
און בלויז דער פרייער מענטש, ער קאן באפרייען
די סטיכע — פון אומהיימלעכן געפילדער.

פארנעם זיין מראַם! ער גייט שוין א באַפרייטער,
ער קומט פון רוסלאַנדס העלדישע געראַנגלען.
דעם קאַמף אויף בוי און בוי אויף קאַמף פאַרבייט ער —
דורך ביידע וויל ער צו דעם גליק דערלאַנגען.

ער הייבט זיך אויף אויף ברעגן פון דער וואַלגע,
ער שמייגט אַרויס פון סטאַלינגראַדער שלאַכטן
און ער באַפעלט דעם טיך, ער זאָל אים פאַלגן
און גיין דעם וועג, וואָס ער וועט אים פאַרמראַכטן.

אַ שפּאַר טאָן זאָל זיין קראַפט אין ווייטמע העקן,
דערגרייכן זאָל זיין ליכט אין ווייטסטע ווינקלען —
מדבריות זאָלן זיך מיט גרינס באַדעקן
און דערפער זאָלן זיך אין נעכט צעפינקלען.

צו אלע פעלקער זאָל דאָס ווונדער גרייכן
און אין מיליאָנען לאַמפן זיך באַווויזן :
דאָס וואַלגע-ליכט זאָל אויפגיין ווי א צייכן
פון שלום אין א וועלט פון בלוט און אייזן!

מיין ליבע, דו ווילסט פון געפאר מיך פארהימן.
 דו זאגסט, אז איך האב זי דערווייל בלויז געמיטן,
 זי גייט אויף מיין שפור און זי פרוווט מיך דעריאָגן —
 איך ווייס נישט, צי האַסטו געדארפט מיר דאָס זאָגן.

אודאי — ווי לאנג ס'זועלן לעבן די שונאים,
 קאָן ווידער דער טויט מיר נאָך קומען אין פנים.
 דאָס האָט שוין, מיין ליבע, נישט איינמאָל געטראָפן, —
 נישט איינמאָל איז ער שוין דעם וועג מיר פארלאָפן.
 און איך בין געבליבן אין פרווו און סכנה —
 איך ווייס נישט, צי כ'דארף דיר דאָס ווידער דערמאָנען:
 רעוויזיעס, און קלעפ, און געשרייען, און קראַפן
 און — יענע, וואָס האָבן פארקויפט און פארטאָטן.

דו ווייסט, ווי מען דארף פון די קלעפ זיך באַשיצן?
 די פים זאָלן שטיין און די ציין זאָלן קריצן!
 דו ווייסט, ווי מען דארף קעגן אומקום זיך ווערן?
 מיט אַפענע, גלויביקע אויגן — אָן טרערן! — — —

דו ווילסט פון געפאר מיך פארהימן, מיין ליבע?
 נישט לאַנג, און זי וועט שוין אויף אייביק אריבער,
 זי וועט אויף דער ערד זיך נישט קאָנען באַווייזן,
 ווען ס'זועט צו די פעלקער געהערן דאָס אייזן —
 דאָס איינציקע מעכטיק-גערעכטע כלי-זיין —
 מאַשינען, וואָס דארפן דעם מענטשן באַפרייען.

און טאַקע דערפאר — אין די טונקעלע שעהן,
 וואָס פרווון נישט דיך בלויז, נישט מיך בלויז באַדראָען,
 דארף איך איצט אויך גרייט זיין צו גיין אינעם פייער —
 פאר דיר, פאר דעם לעבן, פאר אלץ, וואָס איז מייער.

יאנואר, 1951

דער זעלבער מענטש

איך בין געווען שוין אין אזויפיל לענדער
און אומעטום — דעם זעלבן מענטש געמראפן:
אין גוטסקייט איז ער, ווי דער ים, אומענדלעך,
און אין זיין גלויבן — ווי דער הימל אפן.

געזען האב איך אים אין די אַרבעטס-קליידער,
אן אויסגעשמירטן אין די שווארצע איילן.
אויף יעדער שפראך האָט ער גערעדט — באַשיידן,
אין יעדן לאַנד — געוואַלט מיט מיר זיך טיילן.

ביים ערשטן האַנט-דרוק האָט ער מיך פאַרשמאַנען,
ביים ערשטן בליק — זיך פעסט מיט מיר פאַרכרידערט,
געגלייבט, אז אין מיין שפראַך איז אויך פאַראַגען
דאָס וואָרט, וואָס טויג פאַר פריינטשאַפט און פאַר לידער.

געזען האָב איך, ווי ער צעשימ די זאַמען,
ווי ער פאַרניסט די וועגן מיט אַספּאַלטן,
ווי ער שטעלט אַפּ אַ טייד אין מיטן שטראַמען
און טאַפּלט זיין ענערגיע — דורך פאַרהאַלטן.

ער האָט פאַרבעטן מיך צו זיינע פריידן
און אויך צו אַלע זיינע גרויסע זאַרגן,
געשווירן, אז מיר זאָלן זיך נישט שיידן
אין קאַמף פון היינט און אין דעם זיג פון מאָרגן.

דאָס איז דער פּראַסטער מענטש פון אַלע לענדער —
אין אַרבעט און אין שלום איז זיין האַפּן.
אין גוטסקייט איז ער, ווי דער ים, אומענדלעך,
און אין זיין גלויבן — ווי דער הימל, אַפּן.

בויער און וועכטער

ווער היט אצינד דיין היים אָפּ פון צעשמערן
און ווער פארשמעלט פון אומקומען — דיין קינד?
ווער וואַכט, אז אונטער לעבעדיקע שמערן
זאָל מער נישט גיין דער מדברדיקער ווינט?

דאָס איז דער מענטש, וואָס פלייסט זיך צו פארבאָרגן
די שפורן פון דעם חורבן און פון טויט:
דעם טויט פארגעסט ער אין די נייע זאָרגן,
דער חורבן ווערט דורך אים צוריק פארבוט.

ער טראַגט אוועק די ציגל צו די הייכן
און הייבט צום הימל אויף די נייע שמאַט.
פון דאָרט דערזעט ער יענע שרפה-רויכן,
פון וועלכע אויך זיין ארבעט ווערט באַדראַט.

זיין בליק איז שאַרף און פריש איז זיין זכרון,
און די געפאר דערקענט ער און דערזעט.
און דאָך דערלאַנגט זיין האַנט — אריבער יאָרן —
צו יענער צייט פון פרידן און פון זעט.

אין ארבעטער-כאַלאַט איז ער דער וועכטער,
אַ בויער — אין דעם זעלנערשן שינעל.
אויף יעדן פאַסטן איז ער דער גערעכטער,
דער שיצער פונעם לעבן אויף דער וועלט.

אין יעדן ליד זיין נאַמען וועסטו הערן,
זיין העלדישקייט דעם גאַנצן פאַלק געהערט:
ער בויט דיין היים און היט זי פון צעשמערן
מיט גומע הענט און מעכטיקן געווער.

ווידער

די הימלען זענען נאכנישט אפגעוואשן
פון שרפות און פון קרעמאטאריע-אשן.

אין שמעט, וואס הייבן אן זיך ווידער בויען —
אזוי פיל נאך אלמנות צווישן פרויען.

אין שולן נייע, ליכטיקע און גרוימע —
אזוי פיל שילער זענען נאך יתומים.

און ערגעץ גרייטן ווידער גענעראלן
דאס קוים-פארהיילטע לעבן צו באפאלן.

מיט היטלער-שריט מושטרירן זיי מקעלעטן
די בליענדיקע פעלדער אויסצומרעטן.

און ווידער גיין דורך אונדזער ווייץ און קארן
מיט מאנקען קעגן אונדזערע טראקטארן.

מיט בלוט זיי ווילן אונדזער גרינס פארפלעקן,
מיט רויך — די גאסן פון די שמעט פארמעקן.

מיט באמבארדירונגען די פרייד צעשטויבן,
מיט שרפה-פלאם צעשמעלצן אלע שויבן.

נאך ס'זענען פריש ביי אונדז נישט בלויז די וונדן —
דער האס צום פיינט איז ווייט נאכנישט פארשוונדן.

דער האס פון די יתומים און אלמנות
לעבט איצט אין אונדזער העלדישער עקשנות.

מיר בויען אפ, נאך גרייט איז אונדזער וואפן,
באפרייטע מערדער ווידער צו באשמראפן.

נישט בלויז מיט פייער

זיי גייען קעגן מיר נישט בלויז מיט פייער,
זיי ווילן טוימן נישט נאָר מיין געביין —
אויף דעם, וואָס איז נאָכמער פון לעבן טייער,
די שונאים מיינע שטשירען מיט די ציין.

אַן אויפהער פון באַהעלטעניש זיי שיפען,
כדי צו גרויכן מיך מיט זייער גיפּט:
דער צביעותדיקער שמייכל אויף די ליפּן,
די קרומע כימרעקייט אין זייער שריפּט.

דערלאַנגען ווילן זיי צו מיין נשמה,
פאַרסמען זי מיט יאוש און מיט שרעק,
אז אויף איר אַרמ זאָל בלייבן בלויז געיאַמער,
זאָל בלייבן בלויז אַן אויסגעברענטער פּלעק.

מיין יעדע שמרויכלונג איז פאַר זיי — נצחון,
מיין יעדער ווייטיק איז פאַר זיי אַ פּרייד,
און דאָרט, וווּ מיין עקשנות ווערט געבראַכן —
זיי זענען תּיכּף מיך צעברעכן גרייט.

זיי מיינען, אַז אַט וועל איך נעמען וואַיען
און בעטן רחמים ביי דעם גורל בלויז,
זיי וויימן נישט, אַז דאָס איז דער נסיון
פּונדוואַנען איך גיי שטאַרקער נאָך אַרויס;

אַז מיט דער שנאה וועט זיי נישט געלינגען
פאַרברענען דאָס, וואָס ליכשאַפּט האָט פאַרהיט —
ווי אַלע מאַל, וועל איך אויך ווייטער זינגען
פון גלויבן און פון קאַמף דאָס גרויסע ליד.

פון בלענדנדיקע הייכן

און קומען וועט די צייט, דו מעגסט זיין זיכער,
זען ס'וועט פארשווינדן יעטוועדע מחיצה
און קיינער וועט נישט דארפן זיך באשיצן
מיט גרענעצן פאר אַנפאל און רציחה.

די פעלדער וועלן דעמלט ווערן ברייטער,
די וועלדער אלע — טיפער און געדיכטער,
און יעדע פרייד וועט ווערן אומגעריכטער,
כאָטש זי איז שוין פון לאַנג אַן אַנגעגרייטע.

די טייכן וועלן זיך צוזאַמענגיין,
די גאַנצע וועלט וועט ווערן אויפגעפנט,
אַ לשון מיט אַ לשון וועט זיך טרעפן
און מיט די זעלבע לידער זיך באַגריסן.

מיין שמים וועט דארטן קלינגען הונדערטפאַכיק
און איבערקייקלען זיך אין גרינע מאַלן
און קומענדיק צוריק אין ווידערקולן —
מיין יידיש ליד וועט ווערן דאַרט פילשפראַכיק!

דאָס אַלץ זע איך פון בלענדנדיקע הייכן
וואו איך בין, דורך געפאַרן, אויפגעשמיגן.
נאַר ס'דאַרף נאָך אַ מיליאָרדן-פאַלק צו זיגן —
די גאַנצע מענטשהייט זאל אהין דערגרייכן!

פאר וועמען האט זיך אונדזער בלוט געגאסן
און אויסגעשטאנען אלץ און אויסגעדויערט?
אין וועמענס נאמען האט דער העלד מאטראסאָוו
אין יענע שווערע טעג פון דעם נסיון
מיט אייגן לייב פארשטעלט די אמבראָזורע?
צי האט ער מיט זיין רוסישער גבורה
בלויז אייגן לאַנד און אייגן פאלק פארטיידיקט? —
דערמאן זיך ווי מען האט די רויטע פאָנען
באָגענט אין אייראָפע העל און פריידיק;
ווי יעדע שטאָט באַוואַרפן האט מיט בלומען
דעם מאַנק, וואָס איז מיט פרייהייט אָנגעקומען.
דערמאן זיך יענע ווונדערלעכע מאַרשן
דורך שמעט מיט אויסגעמאַרדעוועטע געמאַס,
ווען די ארמיי האט אין איר מאַרש אויף וואַרשע
די טויט-פאַבריקן פון דעם דייטש צעשמעטערט.
ווי וואַלט דען איצטער אויסגעזען אייראָפע
ווען, אויג אויף אויג געבליבן מיטן שונא,
כיר וואַלטן ביז צום סוף נישט אויסגעדויערט?
דער עס-עס-מאָן געוואַכט וואַלט איר צוקאָפנס
און אין די שמעט, די וויסמע, אָן באַוווינער —
געשמעקט וואַלט נאָך מיט שרפה און מיט טרויער.
דאָס ווייסן די באַפרייטע פון די לאַגערס,
דאָס ווייסן די באַפרייטע פון די לענדער,
וואָס האָבן אינעם טרוים געקאָנט בלויז וואַגן
צו הערן אונדזער טראַט, וואָס ווערט אלץ נענטער.
ווער וועט אַמאָל דען וועגן דעם פאַרגעסן?

קאן זיין, בלויז די, וואס ווילן נישט געדענקען.
 אז ווען זיי זענען רויק זיך געזעסן
 און מיט דעם וואסער פון לא-מאנש פארשווענקען
 געפרוהט דאס גרויע, שמוציקע געוויסן —
 האט ראטנלאנד אין בלומ זיך דורכגעריסן.
 בלויז זיי, זיי ווילן אלץ נאך נישט באנעמען,
 אז דארט ווו אונדזער פוס האט אויפגעטראטן,
 געמוזט פארשווינדן האבן אלע קלעמען
 און פון פאשיזם אויך דער לעצטער שאטן.

2

אין האלב אייראפע פייערן די פעלקער
 די פרייהייט, וואס געהער דעם פראסמן מענטשן,
 און די, וואס האבן נעכטן נאך געוועלטיקט —
 זיי האט דאס פייער פון דער שטראף פארלענדט שוין.
 דאס איז דער צווייטער טראט פון דעם נצחון:
 די נייע דעמאקראטיע פון יארהונדערט.
 דאס איז דער פויער, וואס האט אויפגעבראכן
 דעם פריצם ערד, ווי א דערגרייכטן ווונדער;
 דאס איז די פרייע, זינגענדיקע ארבעט
 אין אייגענע פאכריקן און זאוואדן.
 ווו ס'האט דער ארבעטער, נאך קאמפן הארבע,
 צום ערשטן מאל דערפילט זיך אויף זיין באדן.
 פון די קארפאטן ביז צו די באלקאנען,
 דארט ווו די שרפות זענען שוין פארשווונדן,
 די ערד איז צו דעם פרילינג אויפגעשטאנען;
 די נייע דעמאקראטיע פון יארהונדערט.
 נאר ערגעץ אויפן ראנד פון נייעס מארגן
 דארט נעסטיקט נאך די נאכט פון שווארצער שנאה;
 דארט האט דער לעצטער שונא זיך פארבארגן
 און קוקט נאך אלץ מיט אויגן גיריק-גרינע.

אויף ערדן פון די מערבדיקע זאנעס,
 אין שוין פון ענגלאנד און די „פרייע“ שטאטן —
 דארט לעבן איצט אייראָפּעס אלטע שונאים.
 דער שונא איז אויף אונדזער ערד פאַראַנען
 און אונדזער לופט ער אַמעמט און פאַרפּעסעמט.
 דאָס וועלן מיר נישט אויפהערן דערמאָנען
 בכדי אים אויסצוראַטן אין די נעסמן.
 אין וואַסער אַרט ער זאָל זיך נישט באַהאַלטן,
 אין וועלכן העק ער זאָל נאָר נישט אַנמרינען,
 און ווי ער זאָל נישט ביימן די געשטאַלטן —
 מיר וועלן אים מיט אונדזער ליכט געפינען.

3

עס איז אַ לאַנד אויף אונדזער ערד פאַראַנען,
 וואָס איז אַקעגן רשעות אויפגעשטאַנען.
 און אין זיין העלדיש בלום, וואָס האָט געגאַסן —
 אייראָפּע האָט מיט אים אַ בונד געשלאָסן.
 ביי אים זי נעמט פון דרייסקייט איצט דעם וואָפּן,
 ביי אים זי לערנט זיך דאָס שלעכטס באַשטראַפּן.
 ביי אים זי לערנט זיך מיט גוטס צו טיילן,
 מיט בוינג אירע ווונדן — צו פאַרהיילן.
 דאָס איז דאָס לאַנד, די פעסטונג פונעם שלום,
 דאָס איז דאָס לאַנד פון ווירקלעכקייט און חלום.
 איצט וויגן זיך אין שפּע זיינע ברייטן,
 די פעלדער ווערן רייף מיט אַלעם גרייטן.
 עס וואַקסט די זעט און זיכערקייט אין ברויטן,
 און ס'זענען אַ קריג דערקלערט פאַר אַלע טויטן.

און אונדזער פירער אין די שווערע שלאכטן,
פירט אן דעם קאמף איצט אין די טיפע שאכטן.

ער פירט די שלאכט אויף פעלדער און זאווארן
און מיט זיין זארג איז יעדער מאג געלאדן.

און צו זיין בליק דעם רויקן און וויימן
עס קומען אן די פעלקער און די ציימן.

און ער פארשרייבט דעם פסק פון דער געשיכטע:
אז די באוועגונג קאן מען נישט פארניכטן?

נאַכווקס

זיי וועלן אונדזער ליבשאפט נישט צעשמערן
די קינדער-אויגן שיינען ווי די שמערן,
די יוגנט-אויגן לייכטן ווי די זונען —
און קעגן זיי קאן קיינער נישט געוונען!

אין אלע שולן לערנען מיר די קינדער
זיי זאלן ווערן מומיקע דערפינדער
און מרייבן פון דער ווינטער-ערד די קעלטן,
און מאכן רייזעס צו די ווייטע וועלטן.

זיי וועלן אונדזער יוגנט נישט באזיגן!
דו הער זיך איין אין וונדערלעכן ניגון,
וואס שלאגט ארויס פון אלע שילער-קלאסן —
דאס ליד, וואס לערנט כלווי דאס שלעכטס צו האסן.

די יוגנט ווייסט דעם לעבן צו געטרויען
און פאר דער צוקונפט נייע שמעט צו בויען.
זי וועט אין אונדזער לאנד נאך איבערפלאנצן
די דרום-פרוכט וואס דארף די זון אינגאנצן.

די שונאים וועלן אונדזער פרייד נישט רויבן —
א פרישער נאַכווקס האט זיך אויפגעהויבן.
און אלץ, וואס האט אַ מבט זיך באוועגן
האט פיינט דעם טויט און שמעלט זיך אים אַנמקעגן.

איך האָב נישט אויסגעקליבן...

איך האָב נישט אויסגעקליבן דעם יאָרהונדערט
פון בלוט און קאַמף, און דאָך איז ער מיר טייער,
און פאר זיין יעדן ניי-יאָר כ'בלויב פארווונדערט
און גרייט צו גיין פאַר אים אויפמניי אין פייער

איך ווייס נישט, צי פון דאַנען וועט מיין לעבן
דערגרייכן קאַנען צו אַ דור אַ ווייטן,
און דאָך וואָלט איך מיין צייט נישט אַפּגעגעבן
פאַר אַלע געפּלען פון די אייביקייטן.

און ווען מען וואָלט געגעבן אויסצוקלייבן —
קאַן זיין, איך וואָלט דאָס אייגענע געבעטן:
מיין לעבן זאל אין דעם יאָרהונדערט בלייבן,
און אויף דער ערד — דער שענסטער פון פּלאַנעטן.

קאַן זיין אַפּילו, כ'וואָלט געזאָגט גענויער:
איך וויל מיין היים זאל ווידער זיך געפינען
ביים טייך, וואָס גיסט די לידער אָן מיט טרויער,
די גראַזן — מיט אַ יום-טובדיקן גרינען.

כ'וואָלט נישט דאָס אַרט און נישט די צייט געביטן,
נאָר ווידער מיט פאַרליכטקייט אַנגעוויזן:
דאָס אַרט — וווּ כ'האָב געקעמפט, וווּ כ'האָב געליטן,
די צייט — ווען מ'זוערט געבויט דער סאַציאַליזם.

צו קאַרייע

שוין דריי חדשים לויפט אויף מיינע שויבן
דער עכצן פון א ווייטער באַמבאַרדירונג.
די קלינגעריי פרוווט יעדע פרייד פאַרשוין
און מיך מיט אומגליק ברענגען אין באַרירונג.

נישטאָ פאַר מיר אין ערגעץ קיין אַנטריגען,
נישטאָ קיין ווינקל ווו זיך צו באַהאַלטן.
אויף מיינע פענצטער ברענגען די גאַרדינען,
מיין רו צעפאַלט אין גרויליקע געוואַלטן.

דער רויך דערשטיקט די וויינענדיקע קינדער.
און מיטאַמאַל — איך הייב אָן צו דערקענען
דאָס פייער פון דעם זעלבן אונטערצינדער,
וואָס האָט מיין פאַלק געפירט שוין צום פאַרברענגען.

דאָס איז דאָס זעלבע פייער פון אַשוויענטשים,
דאָס איז דער רויך פון זיינע קרעמאַטאָריעס;
דער זעלבער מערדער האָט אַמאַל געברענט שוין
מיין פאַלק — מיט הימלעריסטישער אַכזריות.

מיין האַרץ הייבט ווידער אָן זיך צו דערמאַנען
די שוידער-שפראַך פון נישט גענויע ציפער:
די זעקס פאַרשניטענע, פאַרלוירענע מיליאָנען —
און ווידער עפנט זיך מיין ווונד די טיפע.

און ווידער שמיי איך אין דער שיין פון פלאמען
און הער מיין שטים אין ווייטע אויסגעשרייען:
— דאס גאנצע בלוט מיינס איז מיט אייך צוזאמען,
א, ברידער פון געליטענעם קארייע!

נאָר קומען וועט די שמראָף — זי איז געקומען
נישט איינמאל שוין, געפירט דורך קים איר מענען.
און כאַטש דאָס פייער האָט די שמעט פאַרנומען —
די פרייהייט וועט מען קיינמאל נישט פאַרברענען!

פון הינטער דעם רויך אין קארייע

- פון הינטער דעם רויך אין קארייע האב איך זיי דערקענט — די זעלבע, וואס האבן אין פוילן גערויבט און פארברענט;
- די זעלבע, וואס האבן מיין היימשטאט פארוויסט און צעשטערט — זיי ברענגען דעם הורבן אצינד אויף קארעישער ערד.
- די זעלביקע מערדער — אין בלוט און פארברעכן פארוואנדט, אויף מארדן — עס טיילט זיי נישט אפ, נישט קיין גלויבן, קיין לאנד.
- געדענקסט, ווי זיי זענען אין געטא געקומען ביינאכט? פארברענען א שטאט איז ביי זיי א געוונענע שלאכט.
- געדענקסט, ווי זיי האבן דערהרגעט דאס קינד אין דער וויג? דערשטענען קינדער זיי ציילן אריין אין דעם זיג.
- געדענקסט, ווי זיי האבן געריסן די גאלדענע ציין? אויף גאלד ווערט אויך איצטער פארביטן דאס טויטע געביין.
- זוי דעמלט, זיי טרייבן איצט אונדזערע מאמעס אויף שוים, זוי דעמלט, זיי לעכערן אונדזערע הימלען מיט שרוים.
- זיי פירן אונדז ווידער צום גרויב מיט געבונדענע הענט — פון הינטער דעם רויך אין קארייע האב איך זיי דערקענט.

באשיץ דיין פרוי און קינד

באשיץ דיין פרוי און קינד
באשיץ זיי פון דעם טויט —
זיי גייען פון סעול
און געל איז זייער הויט.

אין שמאמעס איינגעהילט —
דו האסט זיי נישט דערקענט? —
די שמאט איז אפגעמקט,
און זייער היים — פארברענט.

דו מיינסט אז דאס איז ווייט?
קארייע איז נישט ווייט! —
דער ווינט טראגט איבער שנעל
דעם רוך פון יענער זייט.

דאס פייער שפרייט זיך אויס
און פארבט דיין הימל רויט —
באשיץ דיין פרוי און קינד,
באשיץ זיי פון דעם טויט.

פארשמעל זיי מיט דיין גוף,
פארטיידיק זיי פון מארד —
אין יעדן איינעם לאנד,
אין יעדן ווייטסטן ארט.

קײן אומגליק איז נישט פרעמד —
נישטאָ קײן פרעמדע שמאָץ —
זײ ווערן אומעטום
פון זעלבן פײנט באַדראָט

און שטרעקן אויס די הענט
נאָך לעבן און נאָך ברויט. —
באַשיץ דיין פרוי און קינד,
באַשיץ זײ פון דעם טױט.

אזויפיל רחבות און אזוי פיל אַרמ, נאָר ער באַדאַרף נאָך אויף דער ערד דעם מאַרד.

אין יעדער שטוב דאַרף אַרמ זיין אויף אַ וויג, נאָר ער באַדאַרף נאָך אויף דער ערד דעם קריג.

מיט מויוזנט וועגן גייט דער מענטש צום גליק, נאָר ער רייסט פון דער ערד אַ שטיק נאָך שטיק.

פאַרוואָס איז האַרמ אים אין זיין אייגן בעמ? פאַרוואָס איז ווייניק אים די פּראַסמע זעמ?

עס וואַרפן אים די ציין פון שרעק און קעלט, און דאָך — ער קריכט ביינאַכט אין פּרעמדן פעלד.

ער קויפט אָפּ ביי די פעלקער אלע קנעכט, און שיקט זיי צינדן דערפער אין די נעכט.

דער קרבן דאַרף אליין אים טראַגן רויב, און בייגן זיך, און זינגען אים אַ לויב.

גענוג! פאר יעדן איינעם וואַקסט דאָס ברויט, און יעדנס בלוט איז טייער און איז רויט.

און ווי דאָס בלוט — פאַרזייניקט זיי די פאַן, וואָס זאָגט דעם אונטערזאַנג פון רשעות אָן

שנאה

נישמא מער קיין רו אין דעם היינטיקן דור,
דער שונא האָט אונדזער מנוחה צעשמערט.
זיין מאַנק איז אַוועק צום פאַרוואַרפענעם דאַרף,
צעוואַרפן די שמיבלעך, פאַרוונדעט די ערד.

מיר זענען געוויינט שוין צו בויען אין גאַנג,
אַזוי ווי דער זעלנער — פון שלאַכט ביז צו שלאַכט,
דער ריטעס פון קאַמף איז אין אונדזער געזאַנג,
דער אומרו פון וואַך-זיין — אין אַפּרו ביינאַכט.

נישמא מער קיין רו אין דעם היינטיקן דור,
דער פיינט האָט פאַרטונקלט דאָס לויטער געמיט,
ער נערט אונדזער שנאה צו זיך אויף דער וואַר,
ער נערט אונדזער שנאה צו זיך — אינעם ליד.

מאָ זאַל-זשע די שנאה אונדז פירן אין קאַמף
דעם שונא אַנטקעגן — אַנטקעגן דעם טויט!
די שנאה צום שונא, די שנאה וואָס שמאַמט
פון ליבשאַפט צום מענטש, צו זיין פאַן וואָס איז רויט.

פאַרשוונדן מיט אים פון דער ערד זאַל דער קרעכץ —
און שמיל, ווי עס שווימט אינעם רוים דער פלאַנעט,
זאַל לויפן דאָס לעבן אָן האָס און אָן שלעכטס,
אין פרידלעכע דערפער, אין רויקע שמעט.

זיי וואָך

דו מיינסט, אז נאָך דער בלוטיקער מהומה
איז צייט אויף רו, און אז אויף שמענדיק
איז שוין די גומע שטילקייט אָנגעקומען —
נאָר ניין, די שלאַכט איז אלץ נאָך נישט פאַרענדיקט!

דער שונא איז געבליבן נאָך, ער לויערט
אַ שפרונג צו מאַן אויף אונדז אַן אומגעריכטער.
און אומצוואַרפן יעדע נייע מויער,
וואָס וואַקסט אין אונדזער היים דער אויפגעריכטער.

די פינגער, פון פאַרברעכנס אויסגעקרימטע,
ער פלאַנטערט גיריק איין, כדי צו שטערן,
און ווי פאַרצאָט אַן אומגעריכטער קומט ער
אויף אויסשפיאַנירן און אויף אונטערהערן.

אים האַבן די אַרמייען נישט פאַרטריבן:
די מאַסקע פון פאַרדאָרבנקייט און ליגן
האַט אים געשיצט — ער איז געבליבן —
אים קאַן מען נאָר מיט וואַכזאַמקייט באַזיגן!

זיי וואָך! ער לעכט כדי דיך צו דערמאָרדן,
דיין נייע היים ער גרייט זיך אונטערצינדן,
דאָס פייער האַלט ער אין זיין האַט פאַרבאָרגן —
זיי וואָך! ער דאַרף פון אונדזער ערד פאַרשווינדן.

דער יוגנט

דער יוגנט איך געהער מיט אלע פריידן,
און אויך מיט גרויע האַר — כ'וועל איר געהערן.
מיט איר געוואַגמקייט ווער קאָן מיך צעשיידן
און איר געלעכטער — ווער קאָן מיר פאַרווערן?

ווי גוט איז גיין מיט איר אין פעסטע רייען
און טראַגן אין די הענט די רויטע פלאַמען.
מיט לידער און מיט לאַזונג-אויסגעשרייען
פאַרנעמען אלע שמעט מיט איר צוזאַמען!

מיט איר כ'וועל קומען אומעמום דער ערשמער
און פאַר דעם גאַנצן לאַנד וועל איך באַווייזן
באַהערשן אלע שטחים נישט באַהערשמע —
מיט סאַציאַליזם: מיט ליבשאַפט און מיט אייזן.

אין אירע מאַרשן הענגט זי אויס די בריקן
און בויט אויס צו דער ווייטקייט נייע טראַסן.
דורך שוועריקייטן זאָגט זי אָן די גליקן
אין אלע פענצטער פון די פרישע גאַסן.

כ'וועל לעבן טויזנט יאָר וועט אויך זיין ווייניק
מיין נייגיר צו דער ערד זאָל זיין געזעטיקט.
דערפאַר האָב איך מיט יוגנט זיך פאַרייניקט,
אַז איך זאָל אויף דער וועלט נישט זיין פאַרשפעטיקט.

כ'בין נישט געווינט

כ'בין נישט געווינט צו לעבן פונעם גרייטן,
און לייכט איז מיר קיין זאך נישט אנגעקומען —
פאר יעדער פרייד געמוזט האט פריער וויי-מאן,
מיט קאמף האב איך דאס לעבן איינגענומען.

נאך מיר געלאפן זענען מיט געוואלטן
אן עדה שאטנס פון די טויטע דורות.
זיי האבן דוקא מיך געוואלט פארהאלטן
און מאכן מיך פאר זייער וויסטן יורש.

עס האט מיך נאכגעיאגט אן אלטער פאכטער —
מיין זידע מיטן הויקער אויף דער פלייצע,
וואס האט אמאל געזונגען פאר דער שליכטע,
מיט זיין דערשלאגנקייט און שרעק געפרייט זי.

און באלד נאך אים געאיילט האט זיך דער צווייטער —
דער שבת-פריינד און וואכעדיקער קרעמער.
די צרות צו בארעכטיקן א גרייטער
מיט וואיענדיקן ניגון פון זיין זמר.

דאס האבן זיי אין בלוט אריינגעיאמערט,
דאס האבן זיי געצייכנט מיין העוויה —
דער גוף זאל זיין א צוים פאר מיין נשמה
און בלויז דער טויט זאל קאנען זי באפרייען.

דאס אלץ האב איך פון זיך ארויסגעריסן
און ליב געוועזן זענען מיר די ווונדן.
געבלומיקט האבן זיי, נאר כ'האב פארביסן
מיין לעבן מיט דעם נייעם דור פארבונדן.

פון לייב און ליד האב איך ארויסגעטריבן
דעם תפילהדיקן אומעט פון די זיידעס.
פון זייער שפראך איז מיר נישט מער געבליבן,
נאר דאס, וואס אויף יעטוועדן לשון פרייד איז.

כ'בין נישט געווינט צו לעבן פונעם גרייטן
און לייכט איז מיר קיין זאך נישט אנגעקומען —
פאר יעדער פרייד געמוזט האט פריער ווייטאן,
מיט קאמף האב איך דאס לעבן איינגענומען.

דאָס ליד, וואָס כ'האַב נאָך אַלץ נישט אַנגעשריבן

ס'איז עפעס וואָס ביי מיר אין קעל געבליבן —
דאָס ליד, וואָס כ'האַב נאָך אַלץ נישט אַנגעשריבן.

אַ לעבן לאַנג האָב איך צו דעם געגרייט זיך:
מיט יעדן ניי-אַנטדעקטן וואָרט געפרייט זיך,
אַזוי געשמעלט מיין שפּראַך און אַנגעגליט זי,
אַז ברענגען זאָל, ווי שמרוי, דאָרט די מליצה;
אַז יעדער אויסדרוק זאָל דעם גלייכגילט רירן
און קיינמאָל מיד נישט ווערן אַטאַקירן
דאָס בלוט אין האַרץ — מיט ליבשאַפט און מיט צאַרן,
מיט טרער און פרייד — דאָס אויג און דעם זכרון.

אַמאָל פלעגט טרעפן, אַז אַ קורצע שורה
כ'האַב אויפגענומען ווי אַ ווייטע בשורה,
אַז כ'הייב אָן צו דער ליכטיקייט דעהגרייבן,
אַז איך געפין פאַר יעדן ווונטש דעם צייכן,
אַז כ'האַב פאַר יעדער שפּירונג שוין אַ נאַמען,
אַז איך פאַרשטיי די מענטשלעכע נשמה.
נאָר מיטאַמאָל האָט ס'ליכט זיך אויסגעלאָשן
און כ'בין געבליבן מיט אַן אַרעם לשון
און מיט די טויטע, נעכטיקע דערפאַלגן —
מיט יענע רייד, וואָס ווילן היינט נישט פאַלגן.

און איצט דערשפיר איך ווידער יענעם שוידער,
וואָס פירט פון בלוט אין ליד אָפּ אַלע סודות.
דאָס וואָרט הייבט אָן מיט פלאַמיקייט צו שוועבן,
די טויטע שפּראַך שטייט ווידער אויף צום לעבן,
און ווידער גרייט צום האַסן און צום ליבן —
דאָס ליד, וואָס כ'האַב נאָך אַלץ נישט אַנגעשריבן.

דיין רויטע פאן, פארטיי

דעם אַנדענסט פון דורך ריכטער
און שלמה (משה) לעווין

און אַנדערש ווערט דיין רויטע פאן געפיערט
א פרייע אין דעם לאַנד געציילטע יאָרן. —
צוזאמען מיט דער קינדהייט איז זי טייער
און מיט דער יוגנט — היט זי מיין זכרון.

אויף אַם דער ערד, דער היימישער, אין פוילן —
דיין פאן האָט זיידערשפעניק אויפגעפאַכעט.
און דעמלט שוין האָט זי מיין בלוט באַפוילן
דאָס ערשטע ליד צו זינגען דיין נצחון.

איך האָב דאָרט אין דעם פּרילינג-צוג געמראָטן,
אָן אומלעגאַלע האָט דיין פאן געפלאַמערט.
זי איז דאָרט, ווי מיין פרייד, געווען פאַרבאָטן
און ווי מיין אויסגעשריי — געווען פאַרקראַמעט.

פאַרויס איז נישט געגאַנגען קיין אַרקעסטער,
נאָר ווען עס האָט דער טראַנספּאַרענט אַנטבלויזט זיך,
האַט מיטאַמאַל דיין ליד דאָס סאַמע בעסטע
פאַרוואַנדלט הענט אין דראַענדיקע פּויסטן.

ווער האָט פון זיי באַוווּזן צו דערלאַנגען?
ווער האָט דערוען דיין רויטע פאן — א פרייע?
זאָל זייער רום אַוועק מיט די געזאַנגען,
ווי זייער אַנדענק — דורך מיין ליד געפיערט.

אויף יענער גאס

און מיטאמאל צעלויפן זיך די יארן,
ווי כ'וואַלט זיי אויפן האַרבן ווינט צעשעצן,
און אין אַ ליכט־קרייז בלייבט אין מיין זכרון —
די גאס, וווּ ס'איז מיין טראַט געווען פאַרבאַטן.

ווי לייכט פלעגט איבער יענער גאס זיך שפאַנען,
כאַטש שמענדיק האַט מען הינמער מיר געלויערט.
איך האָב געוואוסט, אז ס'איז מיין שוץ פאַראַנען
אין יעדער שטוב, אין יעדער איינער מויער.

די טירן פלעגט מען זעלמן ווען פאַרשליסן —
די אַרעמקייט איז צומרוילעך און אַפּן —
און אומעטום מען פלעגט אזוי מיך גריסן,
ווי כ'וואַלט צו מיינע נאַענטע געטראַפּן.

די ערשטע שוועל, ווי נאָר כ'בין אַריבער,
האַט מיך פון די געפאַרן אַפּגעשניטן.
דאָרט האָבן די געטריישאַפּט און די ליבע
פון פאַלשקייט און פאַראַט מיך אויסגעהימטן.

דער שפיצעל איז אין ווינקל גאס געבליבן
און מער שוין נישט געוואַנט מיך צו דערלאַנגען.
די ליבשאַפּט האַט פון לעבן אים פאַרטריבן
און ער איז אין זיין שאַטן איינגעגאַנגען.

און דעמלט האַט זיך הויז מיט הויז פאַרבונדן. —
אויף יענער גאס איז שרעקלעך העל געוואָרן,
ווען אויפן הימל האַט זיך אַנגעצונדן
די שיינע פּאָן פון ליבשאַפּט און פון צאַרן.

דיין קול

דו שטייט אצינד אין בינע-ליכט דעם בלייכן
און אין דעם פולן זאל קלינגט העל דיין קול.
איך הער זיך איין: אט הייבט מיך אן דערגרייכן
דער עכא פון פארגאנגענעם אמאל.

דו שטייט אצינד אין ליכט פון רעפּלעקטאָרן,
דיין פנים שיינט ארויס פון דארטן בלאַס.
און איך דערמאָן זיך ווידער יענע יארן,
ווען אויפגעטראָפן ביסטו פאר דער גאָס.

ווען דיין טריבונע איז געווען אַן אַקסל,
וואָס האָט דיך אויפגעוויבן אומגעריכט
און איבער קעפּ איז פּלוצים אויסגעוואַקסן
באלויכטן פון דעם צאָרן — דיין געזיכט.

ווען פּאַליציי האָט זיך אַרײַנגעריסן,
האַסט דו מיט דעם המון זיך אויסגעמישט,
נאָר אונטער הימלען האָט נאָך אַלץ פאַרכיסן
אין לאַזונגען — דיין שטים געקלונגען פּריש.

דאָס האָט מען נישט מיט קראַפּטן אויסגעשטראַכן,
דאָס האָט מען נישט מיט טורמע-ווענט פאַרשמעלט —
אין ערשטן רוף געווען איז דיין נצחון,
דיין ערשטער רוף — די ווייט האָט אויפגעהעלט.

דאס האָט קיין צענוואָר נישט געקאָנט פאַרווערן,
דאָס האָט מען נישט דערשטיקט מיט קיין פאַרבאָט —
ווען ס'האָט אַ גאָס דורך אויפגעהערט צו הערן,
האָט אָנגעהויבן הערן דורך אַ שטאַט...

איצט זע איך, ווי דו שמייסט אויף דער טריבונע,
און ס'שמייען אויף די מענטשן אין דעם זאַל.
מיט זיי האָסט דו די ערשמע שלאַכט געוונען,
דו זינגסט מיט זיי דעם „אינטערנאַציאָנאַל“.

די לעצמע קעמפער האָט מען נישט צעשאַסן...

די לעצמע קעמפער האָט מען נישט צעשאַסן
ביי דער פּאַריזער קאָמונאַרד-וואַנט —
דורך אַכציק יאָר ווערט זייער בלוט פאַרגאַסן,
און אומעמוס זיי דויערן אין קאַמף.

מען האָט געמאַרדעט זיי אין אלע לענדער,
מען האָט זיי צוגעמאַסן יעדן טויט,
נאָר נישט באַוווּזן האָט מען זיי פאַרלענדן
מיט תּליה-שמריק און עקזעקוציע-שרויט.

אין ערגעץ נישט פּחדנותדיק אַנטלאָפּן,
נאָר מוטיק דורכגעריסן די געפאַר,
מיט דרייַסמקייט אויפגעלייזט די אלע שמראַפּן
פון טיער דעם הענקער ביו דעם תּליון — צאַר.

זיי האָבן אויסגעטאָן זיך פון די קייטן,
ארויסגענאַנגען פון די תּליה-שמריק.
נאָך יעדן מאַרד גענומען זיך פאַרשפּרייטן
לויט דעם געזעץ פון לעבן און פון גליק.

מיט פעסמע הענט אַרומגעכאַפּט די ברעגן
זיי האָבן פון דער ברענענדיקער ערד,
גענומען טראַגן זי דער זון אַנטקעגן
מיט גרויסע אותיות: פ. ס. פ. ר.

איצט פירט מען זיי צום שיסן אין קארייע,
איצט שמעלט מען צו דער וואנט זיי אין וויעמנאס,
נאָר אומעטום, אויך מיט די טויט-געשרייען,
זיי בלייבן טריי דעם קאמונארן-שמאַס.

זיי שמאַרבן אין דער זיכערער אמונה,
אז זייער ווילן האָט מען נישט צעשמערט, —
אז זיגן וועט די פאָן פון דער קאמונע
אויף אַלע טיילן פון דער גאַרער ערד!

מערץ 1951

דאָס שענסמע ליד

הערש סמאָליארן

און מאַקע איצטער האָט זיך מיר פאַרגלוסט
דערמאָנען איינע פון די אַלמע פריידן,
ווען איך האָב אין באַהעלטעניש געמוזט
אַן אויפרוף צום אַקטאַבער-יום-טוב גרייטן.

מיין בלוט האָט ווי די אומלעגאַלע פאַן
געדאַרפט זיין צום אַקטאַבער-צוג באַהאַלטן.
יעטוועדע לאַמפּ אין גאַס איז ווי אַ שפּיאַן
געשטאַנען גרייט בכדי מיך צו פאַרהאַלטן.

מיין שמים האָט נישט געפונען זיך קיין אַרט
און בלוז אַ בוידעם-שטוב איז פריי געבליבן
צום אַפּקלאַנג פון מיין העל אַנטפּלעקטן וואָרט —
און דאָרט האָב איך דעם אויפרוף אָנגעשריבן.

דאָרט האָבן אין דער טונקלקייט געגליט
די אותיות ווי פליענדיקע פונקען. —
אַט יענער אויפרוף איז דאָס שענסמע ליד,
וואָס איך האָב אין מיין לעבן אויסגעזונגען.

חברים מיינע פון דער ק. פ. פ.!

1

באלויכמענע פון אייביקן פארדאכט
און פון דעם שפיצעלס טאשנלעמפל-שיין —
דערזע איך אייך, געקומען פון דער נאכט
און שפאנענדיק אין אייביקייט אריין.

איר שטייגט פון דער פארגאנגענהייט ארויס
מיט שמאלץ און מיט באשיידנקייט געקרוינט.
אין טורמעס גייענדיק — גייט איר פארויס
און אייער חלום איז אויך אייער לויין.

חברים מיינע פון דער ק. פ. פ.,
פארנעמט אויף אונדזער פרייד דעם אויבנאן!
איך קוק צוריק אויף אייך און איך דערזע,
ווי איר טראגט דורך צו אונדז די רויטע פאן!

איר טראגט זי דורך די תפיסות און פארצט,
איר טראגט זי דורך מיט בלוט און מיט געזאנג,
איר טראגט זי דורך מיט לאזונג און פלאקאט —
די פאן, וואס האט צו אייניקייט דערלאנגט!

פון פענצטער-קראטן שלאגט צו אונדז די שיין,
וואס האט פון אייער הונגער אויסגעשמראלט,
און פון די אויסגעשרייען אין דער פיין —
דאס שענסטע ליד: דער „אינטערנאציאנאל“!

חברים מיינע פון דער גרויסער צייט!
די יארן, וואָס מען האָט ביי אײך גערױבט —
זײ לײכטן אױף צוריק פון װנדער־זױט
פאַר די, וואָס זענען אין דער זון פאַרגלײכט!

2

חברים מיינע פון די שווערע יארן —
חברים מיינע אין די גרויסע פריידן!
צונויפגעבונדן זענען מיר געוואָרן
אזוי, אז קיין זאך וועט אונדז נישט צעשיידן.

אמאל, ווען מ'האָט די פאַליציי געלױערט
און אײנציקװײז געשלעפט אױף די פאַרהערן,
מיר האָבן מיט עקשנות אױסגעדױערט,
מיט אונדזער טרײשאַפט פלעגן מיר זיך װערן.

אין גאַסן זענען שפּיצלעס נאַכגעקראַכן
און שפּיאָנען פלעגן אונדזער שלאָף באַװאַכן.
זײ האָבן זיך אין אונדז אַרײנגעבראַכן,
געפרױט אונדז אין דער אײנזאַמקײט פאַרמאַכן.

נאָר הײַנטער טורמע־װענט און לאַגער־דראַמן
האַט אױכעט קײנער נישט פאַרגעסן קײנעם —
אין יעדער שעה פון לעבן דעם באַדראַמן
מיר האָבן תמיד זיך געפילט אײנײנעם.

מיר האָבן די געפאַרן אױסגעמײסן,
מיר זענען דורך אױך די מלחמה־פלאַמען.
צוזאַמען האָבן מיר אַלץ דורכגעלײטן
און אײצטער האָבן מיר געזיגט — צוזאַמען!

און פריידיק איז אונדז ווידער איצט צו שפאָנען
אין אַט דער שטאַט פֿון יוגנט און נסיון.
חברים, זעט, מיר זענען דאָ פֿאַראַנען
צוזאַמען אין דער פֿרייהייט און אין בויען!

ווי אַלטע קאָמוניסטן — אייביק יונגע,
מיר בלייבן יונג אויך אין דער צייט דער נייער.
טאָ לאַמיר איצטער אויף דער ביונג זינגען
דאָס שיינע ליד, וואָס איז אַדורך דעם פייער!

נאָוועמבער-ווינטן

דעם פרייען אַמעס פון נאָוועמבער-ווינטן
פאַרשטייט בלויז דער, וואָס האָט געלעבט אין וואַרשע
און איז, נאָך יאָרן חורבן און פאַרשווינדן,
צוריקגעקומען מיט אַ ווונד אין האַרצן.

ער דאַרף שוין מער די גאַסן נישט דערקענען,
נישט זוכן מער דעם נומער פון זיין טויער.
זיין שטאַט, וואָס עמיץ האָט געפרווט פאַרבּרענגען,
שטייט ווידער גאַנץ, געדעקט מיט וואַלקנס גרויע.

די וואַלקנס ווערן פונעם האַרבסט געטריבן
אין יענער ריכטונג שוין מכמה יאָרן. —
אויב ס'איז כאַמיש דער נאָוועמבער-ווינט געבליבן,
איז נאָך נישט אַלץ פאַרמעקט פון דעם זכרון.

די פּאַן, וואָס פּלאַטערט פריי אויף דער געביידע —
די רויטע פּאַן וועט גערן זיך דערמאַנען
דעם יום-טוב-צוג אין וואַכעדיקע קליידער,
די מילע-גאַס — אין יום-טובדיקע פּאַנען.

דער רימעס פון דעם פייערלעכן הימען
געדענקט דעם אימפעט פון די הייסע שלאַכטן,
ווען וואַליע האָט מיט הייזעריקע שטימען
געזונגען אים אין האַרבסטיקע פאַרנאַכטן.

דאַס אַלץ לעבט נאָך אין די נאָוועמבער-ווינטן
פאַר דעם, וואָס ווייסט אין זיי זיך איינצוהערן —
פאַר דעם, וואָס זיין פאַרגאַנגענהייט פאַרבינדט אים
מיט אַלץ וואָס ווערט, מיט אַלץ וואָס וועט נאָך ווערן.

אויפן פלאץ באנקאווי

אזוי זע איך זיין ווידער זיך באווייזן,
אזוי זע איך זיין אַנקום אין דער שטאַט;
פאַרביי די חורבות און די נייע הייזער
ער גייט צום צענטער מיט זיין יונגן טראַם.

ווי ווונדערלעך — ער קען די אַלע ערטער
וואָס זענען נאָך דעם פּייער שוין פאַרבוט.
אױס פירט זיין ליבשאַפּט, די נאַכנישט צעשמערטע
פון יאַרן תּפּיסה און פון יאַרן טויט.

ער איז אַרויס אין אַרעסטאַנטן-רעקל,
ער איז אַרויס פון צענטן פּאַוויליאָן,
און אַלע גאַסן נעמען זיך באַדעקן
מיט די באַגלייטער זיינע — אַ מיליאָן.

זיי קומען אָן פון וואַליע און מוראַנאָוו,
עס וויגט זיך אונטער זיי די פּראַגער בריק,
און איבער זיי איז ווידער איצט פאַראַנען
די רוימע פּאַן פון קעמפּנדיקן גליק .

זי האָט אַמאָל די זעלביקע המונים
געפירט אין דעמאָנסטראַציעס אויף דעם פּלאַץ;
דאָ האָבן אין געראַטגל מיטן שונא
די ערשטע רינגען פון רעזשים געפּלאַצט.

נאָר איצט, אין גלאַנץ פון אַספּאַלט און פון צעמענט,
זיי בלייבן שטיין אין ערפּורכט, אָן אַ וואַרט,
און וואַרטן, אַז דזשערוזשינסקי זאָל פאַרנעמען
אין וואַרשעס האַרץ דאָס צוגעגרייטע אַרט.

21 יולי, 1951 יאָר.

ב"א ליכטיקער שויב

אוי, די ווינטן

אוי, די ווינטן און די שנייען —
שווער פון זיי זיך אויסצודרייען!

נישט דער רויש פון וויין און קארן
גיט פון מיינע קינדער-יארן;

נישט קיין ווינטל איבער גראָן
קומט פון דארט אהער צו בלאָזן —

בלויז די וואַיענדיקע ווינטן
יאָגן נאָך דעם שניי פון הינטן,

לויפן אָן אין לעבן ווידער,
ווי דער ניגון אין די לידער,

און צום האַרצן זיי פאַרטייען —
אוי, די ווינטן און די שנייען!

איינמאַל — כ'בין געווען א יינגל —
האַבן זיי אַרומגערינגלט

און פאַרכאַפט ביי מיר דעם אַמעם
און שוין מער נישט אַפּגעטראָטן

און שוין מער נישט אַפּגעלאָזן:
ס'הערט דער ווינט נישט אויף צו בלאָזן,

און דאָס ליכט פון שניי דעם קלאָרן
שוינט ארויס פון קינדער-יארן. — — —

אוי, די ווינטן און די שנייען —
שווער פון זיי זיך אויסצודרייען!

ערשטער שניי

ווער ווייסט דען נישט ווי ס'הייבט זיך אן דער ווינטער,
און ווי דער שניי פארגנבעט זיך אין רעגן?
דער ערשטער שניי — די פרייד פון אלע קינדער —
שיינט אלץ נאך ווייס אויף אלע מיינע וועגן.
דורך וויפל יארן האב איך אים געטראָטן?
נאָר ווי מיין קינדהייט וואָלט זיך נישט געענדיקט —
דער ערשטער שניי, וואָס האָט אַמאָל געשאַפן
ליגט אין זיין פרישקייט אָפּגעהיט און בלענדיק.

די ווינטער-מעשיות זענען אלע שיינע:
זיי נוצן אויס דעם שניי אויף צו פארהוילן,
אז ס'פלעגט אַמאָל פון קעלט א יינגל וויינען
און שעלטן אלע ווינטער-טעג אין פוילן.
די פאַרע פלעגט פון זיין געוויין זיך שוימען
און מאַלן טויטע בלומען אויף די שויבן.
און צוגעהאַלפן האָט דער ווינט פון קוימען,
וואָס האָט אַריינגעקלאָגט אין אלטן אויוון.

און מער פון אלץ האָט דעמלט מיך פאַרדראָסן:
וואָס איז דער ווינטער מיט זיין ווייסקייט אויסן?
צי האָט ער מיך דאָ אין דער שטוב פאַרשלאָסן,
ווייל ס'איז דער שניי א יום-טוב פאַרן דרויסן? —
האַב איך די טויטע בלומען אויפגעטייעט
און זיי צוריק אין וואַרעמקייט פאַרביטן,
און — ס'איז אין שנייען, וויכערדיק-צעפּייערט,
צדורכגעפּלויגן קלינגענדיק אַ שליטן.

פארגאנגען? — יא, דאס איז שוין אלץ פארגאנגען.
דער ווינט, וואס האט אמאל ביי אונדז געוואָיעט
איז אויף דער פרייער ערד אַרויסגעגאנגען
און קלאַנגט אויף יענער זייט פון געטאָ-טויער.
נאָר ווייל דער ווינטער האָט זיך אָנגעהויבן
און כ'האַב מיין קינדעייט קיינמאל נישט געענדיקט —
שמי איד איצט ווידער ביי פאַרשניטע שויבן
און ס'ציט אין דרויסן מיך אַרויס, ווי שמענדיק...

ביי א ליכטיקער שויב

האָדלען

איך שטיי איצט מיט דיר ביי א ליכטיקער שויב:
דער ווינט יאָגט אינדרויסן דעם שנייקן שטויב.

דו ווייסט, אז דאָס יאָגט ער אזוי און פארשיט
די שפורן פון מיינע פארגאנגענע טריט.

צופיל האָט געזען שוין מיין טונקעלער בליק —
עס שרעקט — און דאָך ציט מיך נאָך אַפּט אויף צוריק.

וואָס ציט מיך אַהין, און פון וואָנען די שרעק? —
זאָל אלצדינג פארווישן דער שניי-וויסער פלעק!

איך שטיי איצט מיט דיר ביי א ליכטיקער שויב —
זאָל יאָגן און שימן דער שנייקער שטויב!

דאָס בלוילעכע ליכט נעמט ארום דינע הענט —
אין דיר האָב איך ווידער מיין יוגנט דערקענט:

דיין בענקשאַפּט צו ווייטקייט, דיין האַסטיקע פרייד,
וואָס שפּילט אין דיין אויג האָט דאָס אַלץ מיר באַשיידט.

איך שטיי איצט מיט דיר — און דער עבר פארשווינדט,
און ווידערגעבוירן ווער איך ווי דער ווינט.

איך שטיי איצט מיט דיר ביי א ליכטיקער שויב —
זאָל שימן, פאַרשימן דער שנייקער שטויב!

30 יאנואר, 1951.

א י נ צ ו ו י י ע ו

אזא זוניקער פראַסט
אז עם פלאַצט אוש דאָס גלאַז
און עם בלענדן די שנייען.
אזא טאָג, אזא שוין
קאָן אום ווינטער בלויו זיין
און מיר ביידע — אינצווייען.

זע, די ליכטיקע ערד
דרייט זיך איצמער פארקערט
ווען די שנייען זיך שימן.
און פארבלענדט פון דער פרייד
לויפט דער ווינט אינדערברייט,
און מיר ביידע — אינמיטן.

אויך דער טאָג וועט אוועק
ווי א ליכטיקער פלעק —
אין דעם עבר פארלוירן?
זאל שוין בלייבן אין שניי
סיי די פרייד, סיי דער וויי,
און מיר ביידע — פארפרוירן. — — —

האַסט אזוי זיך צעלאַכט,
אז דער פראַסט האָט געקראַכט
און צעמייעט די שנייען.
— אזא טאָג, אזא שוין
וועט נישט איינמאַל נאָך זיין,
און מיר ביידע — אינצווייען!

פאָרויס אין דער צייט

א טאָג און א נאַכט — און דער שניי האָט געשאַטן
די וועגן, די ווייטן פארשמעלט.
די שמאַט פון געשטיין און פארצויגענע דראַטן
איז ווידער א טייל פון דער וועלט.

פאָרווישט זענען אַלע סימנים פון פייער,
וואָס זענען געבליבן אויף ווענט,
ווי ס'וואַלט שוין געשמאַנען אינגאַנצן א נייע
די שמאַט, וואָס איז דריי מאַל פארברענט.

איך ווייס — נישט איין ווינטער באדארף נאָך אריבער
דאָס אַלץ זאָל נישט זיין בלויז אין טרוים,
און דאָך ווילט זיך מיר נישט ארויס פונעם פיכער —
פון ווינטער און שנייקן שוים.

פאַר אונדז איז קיין נייע נישט אַזאַ מין נסיעה
פאָרויס אין דער צייט און אין שוין:
צום סוף פונעם זעקסיאַר מיר קומען אָן פריער —
מיר וועלן דאַרט פריער נאָך זיין!

אין ווינטער-פארנאכט

אין ווינטער-פארנאכט, ווען דער שניי ווערט שוין בלאָ,
קומט אָן אויף דער ערד אזא רויקע שעה,
ווען ס'שטעלט זיך דער ווינט אָפּ אינמיטן געלויף
און אלע מרחקים זיך קומען צונויף.
אויף פענצטער פארציען זיך בעלמעס פון פראַסט.
אויף טעלעגראַף-דראַטן — אויף שנורן פון ראַסט —
בלייבט הענגען אַ שוואַרצע, פארגעסענע קראַץ —
אין ווינטער-פארנאכט, ווען דער שניי ווערט שוין בלאָ.

אין ווינטער-פארנאכט, ווען דער שניי ווערט שוין בלאָ
איז מער שוין קיין קרייצוועג אינערגען נישטאָ.
וועהן זאָלסט נישט ווענדן זיך, וועסטו דערגיין
צום אַרט, וווּ די ליבשאַפט איז פורכטיק און ריין,
צום אַרט, וווּ די פרייד וואַרט נאָך אליין אומבאַרירט —
צום אַרט, וווּ דער ווייטיק אין שטילקייט פארפירט.
פאַרקוילעכדיקט-בלאַטיק ווערט ווידער די ערד
און אלערליי שמערונגען ווערן צעשמערט,
און וווּ זאָלסט נישט גיין — דו קומסט ווידער צוריק,
צום לאַנד פון דער קינדהייט, פון שניי און פון גליק. —
אין ווינטער-פארנאכט, ווען דער שניי ווערט שוין בלאָ,
קומט אָן אויף דער ערד — אזא רויקע שעה.

דאָס גלעקל, וואָס קלינגט אין זאוויי

פון וואנען איז ווידער געקומען דאָס גליק?
די צייט, די פארגאנגענע לויפט אויף צוריק
פארפלאַנטערט, פארכישופט אין ליכטיקן שניי —
פון גלעקל, וואָס קלינגט אין זאוויי.

צי איז אין דעם שולדיק דער ניגון פון ליד,
וואָס האָט איבער יאָרן אין פרישקייט פארהיט
די פרייד פון דער קינדהייט, פון יוגנט — דעם וויי —
דאָס גלעקל, וואָס קלינגט אין זאוויי?

אַ העלפט פון דעם לעבן האָט מיך דאָך געקאָסט,
אז איך זאל אצינד, אין דעם בלענדיקן פראָסט,
דערהערן דעם עכאָ פון וויימן געשריי
אין גלעקל, וואָס קלינגט אין זאוויי. — —

אין שטוב איז געפרוירן געוואָרן דאָס ברויט,
די פאַן אויפן גאַס בלויז איז הייס און איז רויט — — —
ווי גוט, וואָס ס'דערמאָנט מיך איצט ווידער אין זיי
דאָס גלעקל, וואָס קלינגט אין זאוויי!

מיין יוגנט איז אייביק אזוי ווי דער ווינט,
ווי ער — זי אנטלויפט, קומט צוריק און פארשווינדט,
און ווייזט זיך אויפסניי אין דעם שווינדל-געדריי —
ביים גלעקל, וואָס קלינגט אין זאוויי.

פון אלץ וואָס געוועזן — בלויז זיי איך דערמאָן:
די יוגנט די הייסע, די בלוט-רוימע פאַן —
די גומע באַגלייטערונג מייע די צוויי,
ביים גלעקל, וואָס קלינגט אין זאוויי.

פּרילינג און פּרידן

ערב פּרילינג

ס'האט יעדער טאג זיין אייגענעם געוויכט,
קיין איינער איז פון זיי צום צווייטן ענדלעך,
און דאך — פון אלע הייבט זיך אויף דאס ליכט,
וואס פלייצט, ווי ס'לעבן, מעכטיק און אומענדלעך.

איצט טוישן זיך די צייטן אינעם יאר —
באלד וועט די לעצטע-ווינטער-שעה אריבער.
דער שניי אויף פעלדער ליגט נאך גאנץ און קלאר,
נאר אין דעם נעפל ווארעמט שוין די ליבע.

די גרויקייט אויך איז נישט פון איין קאליר —
אין ערב-פּרילינג בייט זי זיך אין שעהן:
אַט קנולט זי זיך אין טונקלקייט פארווירט,
און אַט צעשווימט זי אין א הימל בלאען.

מיין טראַט דערשפּירט, ווי ס'ריזלען אין דער ערד
און ס'שווילן-אַן אין ווארעמקייט די קוואַלן.
די ווינטער-זאַמען ווערן דאַרט צעשטערט
און פון דער גרינער פּרוכטבאַרקייט באַפאַלן.

מיין אויג קוקט דורך יעטוועדן שוואַרצן בוים,
ווי ס'לויפט דער זאַפט פון וואַרצל צו די צווייגן.
אויף אַט דעם וועג — פון אונטערערד צום רוים —
וועט באלד די דרייַסטע בליונג נעמען שטייגן.

מיך נעמט ארום דער נעפל פון דער ווייט —
די פרייע פייגל וועלן אים צעטראַגן.
די פרייד וואַקסט אומגעדולדיק אַן און שרייט:
דער ערשטער פּרילינג-טייך זאל נעמען שלאַגן!

נצחון

דער שניי האָט אָנגעהויבן אָפצוריינען,
די טייכן ווערן ערשט פון איין באַפרייט,
נאָר ס'הייבט שוין אָן דער פּרילינג צו געווינען
אין זיין געראַנגל מיט דער ווינטער-צייט.

די מעג באַקומען בונטערע קאַלירן,
כאָמט ס'איז דער בלאַ נאָך אויסגעמישט מיט ראָן,
כאָמט אין דעם באַדן הייבט ערשט אָן צו רירן
דער בלייכער וואַרצל-גרין פון ערשטן גראָן.

די זון שטייגט אויף אלץ ראַשיקער און העכער
און נעמט ביים שאַטן שטח אָפּ אלץ מער;
זי האָט אין שטאַט פאַרנומען אלע דעכער,
זי נעמט איין אלע ווינקלען אויף דער ערד.

די לופט מיט צאַרטקייט דורכגעזאַפט און ווייך איז,
ווי שוועבנדיקער פייגל-איבערפלי.
זי טראַגט מיט זיך די ווונדערלעכע ריחות
פאַר אלע בלומען פון דעם פּרילינג-בלי.

דער רויש אין שטאַט ווערט זיכערער און העלער,
און בולט שיילט זיך אויס יעטוועדער קלאַנג.
מאַשינען און מאַטאָרן לויפן שנעלער,
און ס'ווערט די אַרבעט ענלעך צו געזאַנג.

די שווערע אַרבעט ווערט צוריק צו ברכה,
דער מענטש פאַרנעמט צוריק דעם אויבנאָן.
דעם פּרילינג פייערט ער ווי זיין נצחון
און הענגט ארויס די רויטע פאַן.

דער ווינט און איד

דער ווינט האט אפגעריסן זיך א ווילדער.
איד ווייס שוין וואס ער זוכט און וואס ער וויל דארט.
אט ווארפט ער זיך ארויף אויף מיינע שויבן
און פויקט אין זיי, ווי בלויז די רוי צו רויבן
און נישט דערלאזן, אז דאס הארץ זאל שמילן —
איז ער געשיקט אין סאמע אנהייב פריילינג.

נא, זאל ער הוליען — מיר איז נישט דערווידער,
ווען ער רייסט-אויף די פענצטער און די לידער!
איד ווייס שוין גוט, וואס ער איז איצטער אויסן.
איד לאז אים שרייען אויפן גאנצן דרויסן
און גיב אים אלע פרייע ווייטן איבער —
דארט איז ער, אין דער צייט, א גאסט, א ליבער.

די לעצטע וואלקנס דארף ער דארט פאריאנגן,
די רעשמן שניי — צעטייען און צעטראנגן,
פארזאמלען אלע וואסערן צוזאמען
און טרייבן אלע טייכן צו די ימען.

און איך? איך נעם ביי אים אוועק דעם ניגון
פון אומרוי, וואס ווערט קיינמאל נישט אנטשוויגן
און טראגט זיך אין דעם בלוט, א נישט דערהערטער,
ביז ער ברעכט אויס אין דער מוזיק פון ווערטער.

א לויב דער זון

א לויב דער זון, זי האט זיך דורכגעריסן
אין לעצמן ווינטער-טאג דורך שניי און רעגן.
אין אלע שמעט — זיך מיטצמאל באוויזן,
און אומעטום אריין דורך טויזנט וועגן.

איצט היפט זי דורכן לאנד אין בריימע שפרונגען,
דער שאטן לויפט איר נאך און וויל באפאלן.
נאך אויף די פעלדער בלייבן, ווי די זונקען,
צעשאטן אירע גליענדיקע שטראלן.

זי שמעלצט דארט אויס די לעצמע גרויע שנייען,
פארוואנדלט זיי אין פרילינגדיקע שטרעמען.
די ערשמע גראזן נעמט זי אפ אין ווייען
פון פולע און זיך-שפאלטנדיקע זאמען.

א לויב דער זון! נאך אירע שפורן פליען
צוריק די פייגל פון די דרום-לענדער.
די טייכן שפיגלען אפ, די סעדער בליען —
די ערד ווערט ווידער צום גי-עדן ענלעך.

די ליכטיקייט הייבט אן זיך שנעל פארמערן
און שמופט ארויס די נעכט פון די מעת-לעתן —
פארטאג, ווען ס'לייכטן נאך די גרינע שמערן,
הייבט זי שוין אן דאס גאנצע לאנד צו מעסטן.

זי זאמלט אלע נעפלען איין אין טויען
און הענגט זיי אויף, ווי פערל, אויף די גראזן. —
א לויב דער זון! מיר קאנען איר געטרויען,
דאס לעבן וועט אונדז קיינמאל נישט פארלאזן!

ערשמער שמורעם

דעם אנהייב-פרילינג איך דערמאן
פון יענעם ערשטן שמורעם-רעגן:
דער דונער זאגט זיין אַנקום אָן
דער בליץ באַלויכט פאר אים די וועגן.

עס הילכט אָפּ אין דער אונטערערד
דער ווידערקול פון דעם געוויטער,
ביו יעדעס קערנדל דערהערט
און גיט זיך אָפּ אים מיט א צימער.

איז שמורעם איז אוועק דער בוים,
מיט פרוכטבאַרקייט זיך אָנגעטרונקען.
איצט שטייט ער אויפן שווארצן רוים
מיט גליענדיקע קנאַספּן-פונקען.

דער צודעק פון דער ערד צעפאלט
פארברענט פון בענקשאפט און פון ליבע —
און איך דערזע איר הויל געשמאַלט
באַלויכטן פון דעם פּרילינג-פיבער.

און איך בין גרייט אין דער מינוט
פאר איר זיך שטעלן אויף די קניען
און אַנצושיכורן דאָס בלוט
ביו ס'וועט מיון יוגנט ווידער בליען.

פּרילינג און פּרידן

דער ווינט האָט אַלץ איבערגעשטעלט,
די ערד איז פאַרענדערט געוואָרן,
און ס'האַט זיך דער שניי אויפן פעלד
פאַרוואַנדלט אין גרינען פון קאַרן.

מיין צוג שפּרינגט איצט איבער א ווייט
און שניידט דורך דעם פּרילינג אינמיטן.
און יינגער ווער איך מיט אַ צייט,
ווען ס'ווערן די צייטן געביטן...

אין פענצטערל יאָגט נאָך די זון,
עס יאָגן פון אונטן די רעדער.
איך ווייס, סיי פון דעם, סיי דערפון —
עס איילן צו בליונג די סעדער.

צוויי ווערטער וואָס זאָגן מיר אַלץ,
צוויי ווערטער בלויז: פּרילינג און פּרידן.
דאָס דריטע, וואָס ליגט מיר אין האַלדז —
דאָס דריטע וועט ווערן אַ ניגון.

אַ הימל פון ראַנד ביז צו ראַנד,
אַ שטילקייט, וואָס וואַרט אויפן עכאַ
פון שיינקייט און גוטן פאַרשטאַנד —
אַ ליד וועט די שטילקייט צעברעכן?

דאָס ליד וועט די גרודעס פון ליים
פאַרוואַנדלען אין גלעזערנע הייזער —
דאָס ליד פאַר מיין חרובער היים
ברענג איך פון אַ גליקלעכער רייזע.

צוג וואַצלאָוו—וואַרשע, אַפריל 1949.

גראַז און קאלך

אום זומער קאָן איך פאַרן צו דעם ים,
אום ווינטער צו דער זון אויף הויכע בערג;
פון היצן און פון קעלטן איז פאַראַן
ווהיין צו לויפן אויף דער שיינער ערד.

און בלויז פון פּרילינג איז פאר מיר נישטאָ
ווי צו באַהאַלטן זיך אויף דעם פּלאַנעט:
זיין בליונג-שטויב אין משך פון איין שעה
לויפט דורך די דערפער און באַזוכט די שטעט.

ער וועט מיך שוין געפינען אומעטום,
ווי נאָר מיין אַטעם גיט מיך אויס, אז כ'לעב.
ער נעמט מיך שמיל און אומבאמערקט ארום
און פּלאַנעטערט מיך אריין אין זיין געוועב.

איז בעסער שוין אין ערגעץ נישט אוועק,
נאָר איבערגעבן זיך אויף זיין גענאָד
אַט דאָ, ווי ס'ווערט דאָס גראַז מיט קאַלך פאַרפּלעקט —
אין וואַרשע, אין דער ווונדערלעכער שטאַט.

דער בעז וועט מיך דערגרייכן אויך אַהער,
אויך דאָ וועט מיך פאַרשיכורן די פּרייד.
דעם פּרילינג יעדעס ווינקעלע געהער —
די ערד פאַרנעמט ער אין דער גאַנצער ברייט.

די גרינע פארב

די גרינע פארב פון וואַקסן און זיך מערן
וועט קיינמאל נישט פון אונדזער ערד פארשווינדן.
און ווייל זי וויל דער צוקונפט בלויז געהערן,
וועט זי אונדז מיט דער אייביקייט פארבינדן.

דער בלאַט וואָס הייבט זיך ווידער אָן כאַניען
האַט דורכגעלעבט שוין הונדערטער געשמאַלטן.
פון אלע האַט ער זיך געמוזט באַפרייען,
כדי זיך אַפצוטיילן פונעם אַלטן.

דער האַרבסט ווישט אָפּ פון פעלדער אלע גראַזן,
דער שניי דעקט איין די ערד אין לאַנגן שווייגן,
נאר ווען דער פּרילינג-ווינט הייבט אָן צו בלאַזן —
די זעלבע גראַזן נעמען ווידער שטייגן

און וואַקסן איבער די פון פאראיאַרן,
און יאָגן איבער פּריערדיקע הייכן,
ביז וואַנען יעדעס קערנדל פון קאַרן
קאָן צו דער פולער שפע שוין דערגרייכן.

די גרינע פארב צוזאַמען מיט דער יוגנט
וועט אונדזער קעגנוואַרט אין גליק פאַרכיימן.
זיי ביידע זענען קיינמאל נישט באַזונגנט
און שטענדיק — הונגעריק נאָך נייע ציימן.

מיר זענען גרייט

פון כמורנע טעג און שמורעמדיקע ווינטן
איז צוגעפאלן אונדז א גרויסער חלק,
דערפאר, קאן זיין, אנטלויפן מיר פון ווינטער
און יעדער פרילינג-טאג פאר אונדז איז הייליק.

אין אלע צייטן פלעגן די פאָעטן
בלויז צו דער זון, ווי צו א געטין דינען.
מיט כישוף-רייד זיי האָבן אויסגעבעטן
זי זאל די ערד מיט האַפענונג באַגרינען.

ווי ווילדער וויין האָט בענקשאַפט זיך געוויקלט
פון קעלער-שטובן צו די בלאַע רוימען.
אין ליד פון בונט געפונען האָט א תיקון
יעטוועדער איינער פון די בלייכע טרוימען.

פון נויט און פיין, פון הונגער און פון טרויער
מיר האָבן אונדזער פרייד ארויסגערוּפן.
דאָס איז דער קאַמף, וואָס האָט אלץ אויסגעדויערט
און דורכגעפירט דורך אלע שווערע פרווון.

איצט האָבן זיך די פרייהייט און דער פרילינג
ארויסגעשיילט פון געפלען און סימבאָלן.
פאר אַט דעם שיינעם, לעבעדיקן צווילינג
מיר זענען גרייט מיט אונדזער בלוט באַצאלן;

מיר זענען גרייט אין שלאַכטן צו פארשווינדן,
אבי אין ליד און לעבן זיין באַטייליקט...
דערפאר, קאן זיין, אנטלויפן מיר פון ווינטער
און יעדער פרילינג-טאג פאר אונדז איז הייליק.

לעבעדיקע פארבן

ווי ס'לעבן האָב איך ליב די בונטע פארבן
וואָס קומען אויף פון אונדזער שוואַרצער ערד
און האַלטן אָן ביז סאַמע ערב-שמאַרבן —
ביז פון דעם וויאַנען ווערן זיי צעשמערט.

כ'האַב נאַכגעקוקט דעם איבערגאַנג פון גרינען
צום רויטן בלי — די גאַנצע פּרילינג-צייט,
נאָר נישט באַוווּזן האָב איך צו געפינען
די רגע פון דעם ווונדערלעכן בייט.

פונקט ווי דאָס בלוט, וואָס פליסט אין מיר באַהאַלטן
און שרעקט זיך פאר דעם דרויסנדיקן ליכט —
אויב כ'פרווו די פארבן אויף א וויל פאַרהאַלטן,
זיי ווערן גלייך פאַרגליווערט און געדיכט.

דאָס גראַז הייבט אָן צו טריקענען און דאַרן,
אויף אלע בלומען שרומפט זיך איין די הויט,
און אויף די פארבן לויערן געפאַרן
פון שוואַרצן, אַליץ-פאַרלעשנדיקן טויט.

איך בין נישט פרום

איך בין נישט פרום — נאָר אין דעם פּרילינג-בלי
וואָלט איך צוועקגעשטעלט זיך אויף דער קני
און אין דעם בלומען-וויירוּיך אויסגעוואַרט,
אַז כ'זאַל פון ניסים ווערן אָפּגענאַרט.
קאַן זיין, נישט לאַנג שוין בלייבן וועט דער סוד
און דאָס, וואָס מענטשן רופן אָן נאָך גאָט —
דאָס אלץ, וואָס איז ביז איצט נישט אויפגעקלערט —
וועט אויפגיין מיט דעם לעבן אויף דער ערד,
נאָר איך וועל זוכן אלץ א טיפן מיין
אין דעם, פארוואָס די בלומען זענען שוין,
פארוואָס דאָס לעבעדיקע בלומט איז רויט —
פארוואָס די ליבע שטאַרקער איז פון טויט.

איך גיי אין פעלד, ס'איז פּרילינג אינדערפרי.
די לופט איז איצטער בלויז פאר שוואַלכן-פלי,
די זון האָט נאָרוואָס אָפּגעלעקט דעם טוי,
און אלדאָס גרינס איז ציטעריק אזוי,
ווי ערשט ארויסגעקומען פון באַשאַף.
און פונקט ווי אדם, שטיי איך און איך גאַף
און זוך אַ נאָמען פארן ווונדער — צוזאָ וואַרט,
וואָס זאַל באַפרייען מיך פון כישוף-אַרט.
עס פאלט די בענקשאַפט אָן אויף מיר, ווי שלאַף
און ווידער בין איך גרייט אויף גרעסטער שטראַף —
צו לאָזן זיך באַרויבן פון א ריפּ,
אַבי צו הערן ווידער: כ'האַב דיך ליב!

אין פּרילינג א פליער

אין פּרילינג א פליער צו זיין איז א גליק! —
ווען ס'לייגן די וואַלקנס זיך אויס ווי א בריק
אויף זוניקע זיילן — פון ערד ביז צום רוים —
איז גוט זיך צו וואַרפן אין פּוּכיקן שוים,
באַהערשן דעם ווינט און אים טרייבן אהין,
ווי ס'גייט אָפּ די האַנט א באַפעל דער מאַשין,
און דורכגיין דעם וואַלקן ארויף און פאַרקערט —
א בליק אויף דער זון און א בליק אויף דער ערד!

געוויינט איז דער פליער צו בלענד און צו הייך.
פון דאַנען זיין אויג אזא ווייטקייט דערגרייכט —
מיט איינמאַל צו זעען פון ראַנד ביז צו ראַנד,
ווי ס'מונקט זיך אין גרינקייט דאָס פּוילישע לאַנד.
און כאַטש פונדערווייטנס די היים זעט אויס קליין,
איז ער אין די הימלען אצינד נישט אליין:
אינמיטן די קעסטעלעך — הייזער פון שמעט
זיין אייגענע גאַס ער דערקענט און דערזעט.
ער דרייט זיך ארום איר אין קרייז פון זיין בליק —
אין פּרילינג א פליער צו זיין איז א גליק!

ערשטער מאי

די רויטע פאן האט ווידער זיך צעוויגט
און איז צו בלויע הימלען אויפגעשטיגן
אין אלע לענדער, ווו זי האט געזיגט
און אויך אין יענע, ווו זי וועט ערשט זיגן.

דער מענש איז פון זיין ארבעט היינט אוועק,
געווענדעט זיינע אויגן אין דער ריכטונג
פון וואנען ס'קנוילט דאס פייער און די שרעק —
כדי זיך קעגנשמעלן דער פארניכטונג.

פון פראנקרייך ביז צום זאמדיקן איראן,
פון ווייטן אינדיע ביז צו בארצעלאנע —
ווו נאך די אונטערדריקונג איז פארען
וועט היינט די פאן אין ווידערשמאנד דערמאנען.

און איבערגיין וועט זי פון לאנד צו לאנד,
זיך טראגן ווי א פלאמענדיקער צייכן
פו ווילן און פון ליכטיקן פארשמאנד
די פריינטשאפט צווישן פעלקער צו דערגרייכן.

און דא ביי אונדז די פאן ווערט היינט געקרוינט
אויף טויזנט דעכער פון די נייע בלאקן,
וואס ווערן דורך די מענשן ערשט באוויינט
און אנגעפילט מיט פרייד אויף אלע שמאקן.

פון דאנען הייבט זי אויף זיך צו דער הייך,
ווו זי איז שוין אין מאסקווע אויפגעשטיגן;
פון דאנען פלאמערט זי אוועק און גרייכט
צו יענע לענדער, ווו זי דארף נאך זיגן!

1951

די יארן מיינע בלעמערט נישט דער ווינט

די יארן מיינע בלעמערט נישט דער ווינט —
די יארן מיינע צייל איך לויט די פּרילינגס
און לויט דעם גליק וואָס איילט זיך און פארשווינדט,
כדי די בענקשאַפט זאל נישט קאַנען שמילן.

יא, וויפל מאל עם איז דער גרינער בלאַט
געוואָרן פּריש און פייכט אין מיינע אויגן —
אזויפיל פּרילינגס האָב איך שוין געהאַט,
אזויפיל יארן זענען שוין פארפלוין.

נאָר איך בין אלץ נאָך גיריק און איך ווארט
אויף יעדן איינעם פּרילינג וואָס דאַרף קומען.
איך בין נאָך גרייט צו ווערן אָפּגענאַרט
פון אלע בלויע שעמעוודיקע בלומען.

אַלציינס וועל איך זיי שמענדיק בלייבן טריי
מיט אלע מיינע חושים און באַנערן
און אלע יאר, אין שיינעם חודש מאי,
כ'ועל ווידער ליבע אייביקע זיי שווערן.

וונדער

מיר בלייבן אַפּמאַל איבער בלוז אין צווייען.
ווי נאַרוואָס פון דעם לעבן אויפגעוועקט,
און דעמלט הייבן מיר זיך אָן צו פרייען
מיט יעדער זאַך וואָס ווערט דורך אונדז אַנטדעקט.

מיר לערנען ערשט זיך אויס צו אונטערשיידן
א גוטן שמייכל פון א רויטער בלוז,
און די אומשטערבלעכקייט פאַרבינדט אונדז ביידן,
ווען איך נעם דיך צום ערשטן מאל ארום.

דו שטרעקסט דיין האַנט אויס — אלע ביימער בליען,
דו מאַכסט אַ טראַט — די פעלדער זענען גרין,
דו הייבסט דעם קאַפּ אויף — אלע פייגל פליען
געטרייע, פאַרנווייז און מיז צו מין.

מיר גייען איבער אומבאַקאַנטע וועגן
און ווייסן נאַכנישט, אז דאָס בלוז איז רויט,
און ווייסן נאַכנישט וועמען זיך צו פרעגן,
וון ס'גרענעצט זיך דאָס לעבן מיטן טויט.

די ווייסן זענען בלאַ און אומגעהויער,
און אויסגעפרוווט דורך אונדז ווערט יעדע פרייד.
ביז ס'פאַלט אויף אונדז אַן אורשרעק און אַ טרויער,
ווען מיר דערזעען, אז די זון פאַרגייט.

פון וואגען?

פון וואגען האט זיך עס גענומען
דער ערשטער שמייכל אויף דער ערד? —
דאס ווייסן שוין פון לאנג די בלומען,
נאר אויסצוזאגן — איז פארווערט.

איך האב די בלומען אויסגעריסן,
כאטש יעדע איז געווען א שאד.
איך האב בלויז זיך געוואלט דערוויסן,
געוואלט דערגיין דעם בלומען-סוד.

דער באנצער זומער האט געשוויגן,
דער הארבסט האט אויך נישט אויסגעזאגט.
אן ענטפער האב איך איצט געקריגן,
פון סאמע ערשטן פרילינג-טאג.

ווען ס'האט די זון דעם שניי צעטייעט,
דאס ערשטע בלימל — אויפגעוועקט,
איז מיר דער סוד געווארן טייער,
ווייל כ'האב אליין דעם סוד אנמפלעקט.

אין יענער רגע, ווען געביטן
די גרינע קנאספ האט איר קאליר —
האט מיך דאס זעלבע נישט געמיטן,
איז פונקט אזוי געשען מיט מיר:

די זעלבע זון האט אנגעצונדן
דעם שמייכל אויף מיין בלייך געזיכט,
און ס'האט מיך מיט דער בלוס פארבונדן
דער סוד פון לעבן און פון ליכט.

בליענדיקע צווייגן

איך האב דערזען א בוים אין אנהייב בליען
און ווידער איז מיין צונג געלוימט געווארן:
אויף יעדן צווייגל האט גענומען גליען
א פונק פון דעם פארלאשענעם זכרון.
מיר דינט דער ווינטער אויכעט אויף דערמאנען
דאס אלץ וואס רעגנס האבן אויסגעשמראכן,
נאר אין דעם בליונג-ליכט איז אויפגעשמאנען
די קינדהייט מיינע פריש און נישט צעבראכן.

אין פרילינג איז מיר שווער צו שרייבן לידער
און מיט מיין ווארט די בלומען צו פארבליפן,
דערפאר איז לייכט מיר אויסצוגראכן ווידער
דעם שווארצער-דריח פון דעם עבר טיפן. — — —
אויף דער מארגאזוע גרינען אלע סקווערן,
די רייפע זון האט מיך אדורכגענומען,
און כ'בין פארליכט ביז ווייטיק און ביז טרערן
אין אלע צארטע שמעקעדיקע בלומען.

די לייכטע ווינטלעך ווערן מיינע פליגל
און ווי דאס ליכט שוועב איך אויף זיי א גרינגער.
דאס שמילע גליק פארוואנדלט זיך אין ניגון —
און אט אזוי ווער איך דער ערדס באזינגער.
איך לויף אהיים, עס שפרינגט מיר נאך דער שאטן.
איך זוך דאס ווארט מיין זעונג צו באשיידן,
איך נעם איין פיר שמאק שמיגן מיט איין אָמעם —
און אויפן דרויסן בלייבן אלע פריידן. — — —

געוויס בין איך שוין ווייט פון יענעם יינגל —
מיין שפראך איז א געאיכטע און גענימע,
און דאך גיי איך נאך אלץ אויף שפיצן-פינגער
ארום די ביימער נארוואס אויפגעבלימע.
כ'האב מורא מיט מיין אטעם זיי בארירן
און איבעררייסן מיט א ווארט דאס שווייגן,
כדי נישט צו פארלעשן און פארפירן
די וונדערלעכע ברענענדיקע צווייגן.

דאָס סאַמע שענסמע וואָרט אין אלע שפראַכן,
 דאָס סאַמע אָפּגעהיטנסמע — איז שלום.
 גענוג דער קלאַנג — און ס'הייבן אָן דערוואַכן
 די טויטע זעלנער, ווי אין כישוף-חלום.
 דורך אלע ימען און דורך דער יבשה —
 ער גייט אין ווינט, ער זינגט אין אלע לידער.
 דאָס איז דער אָנהייב פון אַ נייעם לשון
 פאַר פעלקער פרייע און פאַר מענטשן — כרידער.

מיין ערד, ווי שמיל עם לויפן דינע טייכן
 אפילו צווישן גרענעצן און לענדער!
 זיי גלעטן אויס די ברעגן און פארגלייכן
 און בינדן זיי צונויף מיט בלויע בענדער.
 די ביימער קוקן אויס אויף ביידע ברעגן,
 די צייטן און די פייגל פליען איבער
 און ברענגען פון די ווייטע וואַנדער-זעגן
 דאָס אלטע ליד פון יוגנט און פון ליבע.

די פּרילינג-ווינטן דעקן אָפּ דעם הימל,
 דער נעפל פאַלט אַרונטער, ווי אַ שליער,
 און ס'גייט דער בוים ארויס פון ווינטער-דרימל,
 און ס'צינדט די זון אים אָן אין בלינג-פייער.
 דאָס גראַז ברעכט דורך דעם באַדן מיט גבורה,
 פארגיסט מיט פּרישקייט אלע ווייטע פּלאַכן.
 און פון די וועלדער לויפט אָן, ווי אַ בשורה,
 דאָס ליד פון פרייד אין הונדערט פויגל-שפראַכן.

מיין ערד, ווי גומ עס איז אויף דיר צו שפאנען
און ווערן איינגעזאפט פון דיינע ווייטן —
אין יעדן ווינקל דיינעס איז פאראנען
די קראפט, וואָס ווערט איבער אלע צייטן:
דאָס בלוט, וואָס ווערט נישט מיד זיך צו באַנייען,
די יוגנט, וואָס איז האַפּערדיק און גלויביק,
דער מענטש, וואָס וויל דיך פון דעם סוד באַפרייען —
אין ראַנגלעניש מיט דיר דער מענטש ווערט אייביק!

ער האָט צעקרישלאַט דיינע בערג אין שמייער,
מיט דיינע בערג — די וועגן אויסגעפלאַסערט
און מיט דעם אַרץ, וואָס ער האָט אַפּגערייניקט
געבויט דיר שמעט פון שמאַל און אַלאַבאָסטער.
דאָס ליכט, וואָס איז יאַרמיוונטער פאַרשווונדן
האַט ער אין דיינע טיפן אַפּגעפונען.
און ס'האַבן אין דער נאַכט זיך אָנגעצונדן
עלעקטרי-לאַמפּן, ווי די בלויע זונען.

א, ערד, מיין גוף איז פון דיין ליים געקנאַטן,
איך שעפּ מיין אַמעס פון דיין אַמאָספּערע. —
געבענמשט זאָל זיין דיין שמילער, מרייער שאַטן,
וואָס גייט מיר נאָך אויף אלע וועגן שווערע.
ער היט דאָס מינדסטע גרעזל פון פאַרצערן,
ער שיצט מיין לעבן פון דעם דורשט און צאַרן.
דו צווינגסט די זון, אַז זי זאָל מיך דערנערן
און מרייבן אין מאַשינען די מאַטאַרן.

איך גיי אויף דיר פון אלע ווייטע דורות,
דאָס פנים — צו דיין מזרח-זייט געווענדעט.
איך פיר ארויס דיך פון די דזשונגל-מוראס
און אין דעם גאַנג — איך ווער אליין געענדערט.

דו ביסט ארויס אויף ליכטיקע אַספּאַלטן
פון מיטלעלטערלעכע לאַבירינטן
און איך — פון הונדערט טונקעלע געשמאַלטן —
ווער ניי געפאַרעמט דורך די פרישע ווינטן.

מיין ערד פון שמילע, בליענדיקע סעדער,
פון מומלדיקע שמעט און פון פאבריקן —
דאָס רוישן פון די בינען און פון רעדער
זאָגט אָן מיר דאָס אַנטפלעקן נייע גליקן.
די זיבן פאַרבן פון דעם רעגנבוגן,
די פאַרבן זענען נעמען פון די פריידן,
וואָס ווערן אויסגעטרוימט דורך הענט און אויגן. —
דער שלום אויף דער ערד איז דער גן-עדן.

דער שלום אויף דער ערד — דאָס איז מיין לעבן,
דאָס איז דער שמראַל, וואָס גרייכט פון ווייטן שמערן,
דאָס איז דער שאַפן פון דעם וואַלקנס שוועבן —
און אלע זאַכן, וואָס מען וויל צעשמערן.
די טייכן דארפן שמעלן זיך אינמיטן,
די ביימער דארפן וועלן פארן בליען,
אין גראַען אַש עס דארפן זיך צעשייטן
די פעדערן פון פייגל אינעם פליען.

מיין ערד, פון דינע מיפע אינגעוויידן
דער פּרילינג ציט ארויס אצינד די פאַרבן,
וואָס ווילן מיט דעם בליעכץ זיך נישט שייידן
און וועלן זיך פאַרהיטן פונעם שמאַרבן,
נאָר ס'איז פאַראַן די פאַרב פון בלוט און ווילן,
וואָס שמראַמט דורך אלע פעלקער העל און פריידיק:
דאָס איז די רויטע פאַרב, וואָס קאָן נישט שטילן —
זי האָט פון אומקום שמענדיק זיך פאַרטיידיקט!

די שיף פון שלום

א פ ש י ד

מיין ערד, ערשט ווען איך קום צו דינע ברעגן
ווערט ליבער נאך דיין זיכערע יבשה. —
דער אומענד לויפט פון ווייטקייט מיר אנטקעגן
און ווארפט זיך אן מיין בענקשאפט ווי א משל.

ווי אלע מאל עם ציט דער ים מיך ווידער,
נאך מיט דעם היימלאנד איז זיך שווער צו שידן.
און איך דערפיל דעם ריח פון די לידער,
וואס גרייכט מיך פון הלויזן, אונדזער זידן.

דער גדיניער פארט האט נאך וואס זיך דערווייטערט
און איך טראכט שוין פון ביימער און פון גראזן,
פון פוילנס הימלען — הארכסטיק-אויסגעלייטערט,
ווי כוואלט דאס לאנד חדשים שוין פארלאזן.

נאך גוט, וואס מיך באגליימן ווייסע מעוועס
און וואכן איבער מיר מיט שארפע אויגן. —
די שיף האט מיטאמאל זיך הויך צערעוועט
און צו דער פרעמד פון ים זיך אנגעבויגן.

מיט אונדזער ווילן

די ווייטקייט פון די פאכענדיקע טיכלעך
פארוואנדלט זיך אין כוואליענדיקן שוימען.
די שיף נעמט שווימען האכטיקער און גיכער
אחיין, צו דער אומענדלעכקייט פון רוימען.

זי שניידט אדורך דעם ים אין סאמע מיטן
און העלט זיך ווי צום ווייטסטן פון תהומען.
קאן זיין, זי וועט פון שמורעם נישט פארהיטן,
נאָר פון דער וועלט מען וועט אונדז נישט פארצוימען.

אויף אלע ברעגן וועט מען אונדז באגריסן,
אין אלע פארטן וועט מען אויף אונדז ווארטן. —
פון היים און ארבעט האָט אונדז אָפגעריסן
די זאָרג פאר אלע מענטשן פון דער ארבעט.

נישט נאָר דער ים און די קאָפּריונע וועלן,
נאָר אויך דעם ווילדן כאַפּס פון די יאָרן
מיר זענען צוגעוויינט זיך קעגנשמעלן
מיט אונדזער ווילן און מיט אונדזער צאָרן!

אָ נ ז אָ ג

מיר זענען ערשט אַרויס אויף גרויע גרייטן,
דאָס פרעמדע וואַסער האָט אונדז אויפגענומען,
געלאָזן לויפן אונדז אויף אַלעס גרייטן,
וואָס קאָן פון נעפלדיקן מערב קומען.

די כוואַליעס דאָ געהערן נישט צו קיינעם
און בלויז די סטיכיע האָט אויף זיי צו שאַפן
און דאָך מיר פילן אלע זיך אינניינעם,
ווייל ס'פירט די שיף אונדז פון אַ פעסטן האַפן.

פון ביאליסטאָק דורך וואַרשע ביז צו גדיניע
דאָס פאָלק האָט אויסגעשמעלט זיך אין שפּאַליערן:
— די שלאַכט פאר שלום וועלן מיר געוונען!
— די אַטאָם-באַמבע וועלן מיר פארווערן!

מיר זענען דורכגעגאנגען אט די רייען
פון מומערס און פון שמייכלענדיקע קינדער,
ווי שבועות אפגענומען די געשרייען:
— צום משפט די מלחמה-אונטערצינדער!

דאס גאנצע לאנד פארהאלטן האט דעם אטעם,
ווען מ'האט די שיף פון ברעג זיך אפגעריסן:
— די פריינטשאפט האט נאך קיינער נישט פארבאטן,
די פריינט פון אלע פעלקער זאלט איר גריסן!

און אט דעם אנוואג פירן מיר דורך ווייטן
אויף אונדזער שיף פון שלום און פון האפן. —
עס עפנט זיך דער ים פון אלע זייטן
און אויך אויף מערב איז ער פאר אונדז אפן.

ש ל י ח י ם

א טאג שוין ווי מיר שווימען אויף די שמחים
פון גרויען און פון אומעטיקן באלטיק.
דער לעצטער שפור פון ערד איז אויסגעשטרעקן
און פון דעם נעפל — הינטער אונדז באהאלטן.

נאר מיר — מיר פילן זיך נאך צוגעבונדן
צו לאנד און פאלק, די שמענדיקע באגליימער.
ווען מ'איז די היים פון אונדזער אויג פארשוונדן,
איז זי אין אונדזער הארץ געווארן ברייטער.

מיר וויינען איצט אינמיטן ים צוזאמען
אין אט די ענגע טונקעלע קאיומעס,
נאר מ'האט די ערד געשיקט אונדז, ווייל מיר שמאמען
פון פעלדער, פון פאבריקן און פון הומעס

נאך מאַריאַן משייקאַ קוקט אַ נייער מויער,
אַ קאַמפּאָזיצער קוימען — נאך טרוכצנען,
און פּיסאַרקאָווען האָט אַן אלטער פּויער
געבעטן, אז זי זאל אים אויך דערמאָנען.

ניין, ס'וועלן די שליחים זיך נישט שיידן
מיט שמעט די הרובע און אָפּגעכוימע. —
און מיך, דעם יידישן פּאָעט, באַגלייטן
די לעבעדיקע און, נאַכמער, די טויטע.

זיי האָבן ביי מיין לעבן מיך באַשווירן,
אז זיי דער ים זאל זיך מיין בלוט נישט שטילן,
כל-זמן עס וועט די אָפּגעטעמפּטע מורא
זיך נישט פּאַרוואַנדלען אין דעם פעלקער-ווילן!

א ו מ ר נ

מיר זענען פון דער נאַכט אַרויסגעפאַרן
און נישט דערקענט די ווייסע וואַסער-זוועגן:
די כוואַליעס זענען שטאַליקער געוואָרן
און אלע ווינטן בלאָזן אונדז אַנטקעגן.

דער העלער שוים שפּרינגט לייכט דעם באַרט אַריבער
און פּרוּוט מיט זאלץ מיין פנים צו פּאַרברענען.
דער ים ווערט אלץ אומרויקער און ליבער,
און אין זיין שפיגל — כ'הייב זיך אַן דערקענען.

עס מאַכט נישט אויס, וואָס די תּהומען קאַכן
און ווילן פון דער פּלאַך מיין בילד פּאַרמעקן.
דאָס האָט דער ווינט דעם ים אויף צוויי צעבראַכן,
כדי מיין אומרו ווידער אויפצווועקן.

איין כוואָליע רייסט זיך האַסטיק אויף דער צווייטער
און איידער זי באַווייזט איר צו דעריאָגן,
לויפט אָן דערווייל א דריטע נאָך — א גרייטע
די ערשטע צוויי אין שוימען צו צעשלאָגן.

— ער, שטורעם-זויגט, מיר וועלן גיין געאַרעמט,
ווי ביז אַהער; אַנמקעגן די תהומען!
דו האַסט די טיפן פונעם ים דערצאָרנט,
און איך — די טיף פון מענטשלעכער נשמה.

ד ו ר ד ב א ר י ע ר ן

און ווידער לויפן רויקע די וועלן,
זיי האַבן אויפגעהערט די שוף צו וויגן.
נאַר אַנשטאַט זיי — פון ראַדיאָ די באַפעלן
פארמאַסטן האַבן זיך אונדז צו באַזיגן.

פאַר אונדזער שוף עס האַבן זיך דערשראַקן
די אייניקלעך פון רויבער און פיראַטן.
זיי האַבן אַפגעגעבן אלע דאַקן
דער זעלנערישער אויפזיכט פון די שטאַטן.

באַפאַלן איז זיי דאַרט א וויסמע אימה
פאַר די וואָס ווילן קעגן זיי פארשווערן
נישט מיט אינטריגעס פאַלשע און געהיימע,
נאַר מיט דעם רוף אינטריגעס צו פארווערן.

איצט האַבן זיי צעשיקט די מעלעגראַמען
באַפוילן אלע שפיאַנען אין די האַפנס:
די שלום-שיפן לאָזן אויף די ימען,
און די אריינפאַר-רעכטן אַפצושאַפן.

נאָר הינטער פּאַליצייִשע באַריערן
דאָס פּאַלק פּון ענגלאַנד וועט נישט זיין געפּאַנגען.
— דעם אמת וועט מען קיינמאַל נישט פּאַרווערן,
צו אייער פּריינטשאַפּט וועלן מיר דערלאַנגען!

א י ן ק י ל ע ר ק א נ א ל

דער האַריוואַנט ווערט שמעלער אלץ און שמעלער,
דאָס האַט אַ שאַטן פּון דער ערד פּאַרשמעלט אים.
מיר פּאַרן איצמער פּאַרזיכטיק פּאַמעלעך —
אַזאַ באַגעגעניש איז זייער זעלטן.

די שיף שווימט איצמער אין קאַנאַל דעם קילער,
וואָס שניידט אדורך אַ שטיק פּון לאַנד מיט אייזן.
פּון ביידע ברעגן, פּרידלעכע און שמילע,
דאָס שיינע לעבן הייבט זיך אָן באַווייזן.

ס'איז פּרי נאָך, אלע קליינע קינדער שלאָפּן
און צוגעלענטע זענען נאָך די לאַדן,
נאָר אַט די אַלע דערפער זענען אָפּן
און לאַדן איין אויף זייער שמילן באַדן.

די מענטשן קוקן אונדז נישט נאָך פּאַרוואַנדערט —
צי ווייסן זיי דען אויך וווּהיין מיר פּאַרן?
עס האַלט אונדז דער קאַנאַל בלויז אָפּגעזונדערט,
נאָך פּריינט מיר זענען זיך פּון לאַנג געוואָרן.

איך בין זיך מודה, אַז כּוואַלט דאָ זייער גערן
זיך אָפּגערוט אביסל פּונעם וואַנדער.
און ווען די פּאַליציי זאָל נאָר נישט שמערן,
וואַלט איך דאָ, אויף אַ וויילע כאַמיש, געלאַנדעט.

איך וואָלט זיך אויסגעפרעגט ביי אלע פרויען,
צי איז דער שלאָף פון קינדער ביי זיי טייער,
און אויך — צי וועלן זיי נאָך ווען געטרויען
דעם פיינט, וואָס שיקט די מענער אינעם פייער.

מיר וועלן דאָך דער גרייבן

דער ים איז אויף פארייניקן באשאפן
און די יבשה — שיפן אויפצונעמען
נאָר אונדזער שיף פאָרט איצטער צו אַ האַפן,
וון אלץ איז גרייט מיט פרעמדקייט צו פארשעמען.

עס ווארט די פאליציי דאָרט אָפּ באַוואַפנט,
זי ווארט דאָרט אין ציוויל און אין מונדירן,
אז מ'זאל קיין פיצל ברעג נישט בלייבן אָפּן,
וון מיר אין ענגלאַנד זאלן זיך באַרירן.

געוויס, מיר קאָנען זיך אויף אלעם ריכטן
פון די, וואָס ווילן אונדזער קראַפט צעשפּאַלטן. —
מיר שווימען ווייטער אין דער מערב־ריכטונג
און קיין שום כוח וועט אונדז נישט פאַרהאַלטן!

צו יענעם ברעג מיר וועלן דאָך דערגרייכן!
ווי איצטער, וועלן אים די כוואַליעס שווענקען.
פון עטלין וועט נישט בלייבן שוין קיין זכר
ווען ענגלאַנד וועט נאָך אונדזער שיף געדענקען.

אַ קרייצער

אומענדלעך אומעטיק איז אויף די וועגן
וון הימל־ליכט אין וואסער־שיין פאַרבייט זיך.
היינט האָט זיך אונדזער שלום־שיף באַגעגנט
מיט אַ פילרעריקער מלחמה־שיף — אַ קרייצער.

נישט ווייט פון אונדז איז זי פארבייגעשוואמען,
די מאנשאפט אירע האט זיך אויסבאהאלטן.
נאָר ס'האָט דאָס שוואַרצע, דראַענדיקע שמומען
פון די קאָנאָנען אונדז געפרווט פאַרהאַלטן.

אַנטקעגן וועמען איז די שיף באַוואַפנט,
אין וועמען צילן די האַרמאַטן-שפייער?
מיר ווילן מער נישט הפקר זיין און אָפן
פאַר דעם באַנדיטישן מלחמה-פייער!

ווער ווערט דען רייך פון אונדזער בלוט און שאַדן? —
א הייפל פון באַנקירן און פאַרברעכער.
ווער האָט די באַמבעס אויף דער שיף געלאָדן? —
געדונגענע פאַרעמער, איינהייט-ברעכער. —

די כוואַליעס לויפן האַסטיק זיך פאַנאַנדער
און נעמען אייז דעם קרייצער, ווי אין רינגען.
איך וואַרט, אז אַט די שיף פון האַס און שאַנדע
זאָל פלאַצן ווי א ליגן און צעשפרינגען.

איר שאַטן זאָל דאָס וואַסער נישט פאַרפּלעקן,
זי זאָל שוין מער די ברעגן נישט באַדראַען. —
מיר מיידן זיך. דער נעפל נעמט פאַרדעקן
דעם שמח צווישן אונדז — און דעם שגעון.

צו ר י ק

מיר האָבן ערשט באַקומען די ידיעה,
אז ענגלאַנד האָט באַלאַגערט אירע ברעגן
און אלע די, וואָס פאַרן נאָך פון פריער
קיינ שעיפילד — זאָלן בלייבן אויף די וועגן.

אונדז האָט די ניים לחלוטין נישט צעטומלט,
זי האָט אונדז אויך אפילו נישט פארווונדערט —
דעם וועג צו ענגלאַנד האָט דער פיינט פאַרנומען,
נאָר פרייע — זענען נאָך געבליבן הונדערט.

עס מישן זיך די כוואַליעס אין די ימען,
אין גרויע הימלען רויען די מאַטאַרן,
אויף בלאַנקע רעלסן שניידן שנעל די באַנען —
און אלע וועגן פירן איצט דעם צאָרן

קיין וואַרשע — צו דער שמאַט דער אויסגעפרוומער
אין בלוט און פייער און אין גרויסע פריידן.
אין אלע שפראַכן קלינגען וועט דער רוף דאָרט
אין קאַמף פאר שלום זיך נישט מער צעשיידן.

אויך אונדזער שוף האָט איצט דעם קורס גענומען
צום הימלאַנד פון דער פרייהייט און פון פריידן.
דאָרט וואַרטן שוין די קינדער אָפּ מיט בלומען,
דאָרט וואַרטן אָפּ די ארבעטער מיט לידער!

ב י ז צ ו ב ז י ג נ

די שנעלקייט האָט אונדז אָנגעהויבן יאָגן
צוריק צו היימישע און טרייע ברעגן.
מיר קומען אָן. דער אַנקער ווערט פאַרשלאָגן.
אָ זע! דאָס גאַנצע לאַנד גייט אונדז אָנטקעגן.

עס פלייצן פון די גאַסן די המונים
אין ענגשאַפט בלייבן מיר ארומגערינגלט.
ווי גוט איז אין אַ לאַנד אַזאַ צו וווינען,
ווי איין ליד ווערט דורך גאַנצע שמעט געזונגען!

אן אויסגעשריי האט פלוצלינג דורכגעדונערט
און אומגעקערט זיך מעכטיק ווי אן עכא.
און מאריאן משאיקא שמייט אויף דער טריבונע
און פון דעם צארן ווערט זיין שמים געהעכערט.

— חברים, בירגער! ווער קאן דא פארווערן
דאס גרויסע ווארט, וואס יעדעס פאלק דערווארט איצט?
דער רוף פאר לעבן — קעגן דער צעשמערונג
וועט קלינגען שטארקער נאך אין אינדזער. ווארשע!

דעם אמת איז נישט מעגלעך צו פארשמעלן
מיט גרענעץ-פאליציאנמן און מיט ליגן. —
די פעלקער פון דער גארער וועלט באפעלן:
— זיך שלאגן פאר דעם שלום ביז צום זיגן!

דאַס נייע הויז

דאס נייע הויז

דאס נייע הויז וועט אויפגיין ווי א ווונדער
פון זעלמענעם געשמעליץ פון שווייס און ליים,
און אין דער העלפט פון צוואנציקסטן יארהונדערט —
דאס הויז וועט זיין מיין פעסטונג און מיין היים.

אויף רושטאָוואַניעס שטייגן אויף די בויער
און וויקלען איין די ציגל אין דער זון,
און מיט דער וויסקייט פון א פרישער מויער —
א חורכה ווערט פארצויגן ווי א וונד.

צו הימלען שטייגן אויף די גוטע מענטשן,
וואס טראגן רו אין האַרעפּאַשנע הענט.
מיט זייער ברכה וועט דאס פאלק זיך בענטשן
און זייער רום וועט לעבן אין די ווענט.

דאס האַבן זיי פון טיפע פונדאמענטן
ארויסגעצויבערט מיין פארלוירן ליד,
און אויפן שוועל פון געטאָ דעם פארברענטן,
מיט פרישער פרייד פון פרידן דורכגעגליט.

פון שמאָק צו שמאָק זיי שטייגן אויף דער מויער,
מיט זיי שטייגט אויף דאס הילכיקע געזאַנג,
מיט זיי שטייגט אויף — פון עבר און פון טרויער —
מיין יוגנט צו אַ נייעם, דרייטן גאַנג.

א סך איז נאָך איז געבליבן צו פאַרכיימטן,
נאָר אין געראַנגל צווישן שלעכטס און גוטס,
און אין דעם שווערן איבערברוך פון צייטן —
דאס הויז וועט זיין מיין פעסטונג און מיין שוין.

אין אלע שמעט פון אונדזער לאַנד אין ליכטיק

אין אלע שמעט פון אונדזער לאַנד אין ליכטיק.
די צוגן גייען צו דער רגע ריכטיק,
זיי שניידן דורך די שמחים און צעפירן
ענערגיע, ברויט און בירגער — פאסאזשירן,
איך ווייס, ווהיין די אלע צוגן איילן
און שלינגען יעדן מאָג אזויפיל מיילן —
אויך איך אליין געפין זיך אויף די וועגן
און נעם אַן אַנטייל אין די וועט-געיעגן
פון אונדזער דרייסטן דור, וואָס וויל באַוווּיזן
דאָס גליק ארויסצושלאָגן פונעם אייזן.

א גרום איך, מענטשן פרידלעכע און גוטע
פון פעלד, פון קוילנגרובן און פון הומע! —
איך הער ווי ס'אַמעכט אונטער מיר דער באַדן,
וואָס איז מיט אלעם גוטן אַנגעלאַדן.
איר ברענגט אַרויס די ליכשאַפט אין די זאַנגען
און די מוזיק — אין טומלדיקע קלאַנגען
פון האַמערס און פון רושיקע מאַטאַרן —
די פרייד פון אלע קומענדיקע יאָרן.

אין אלע שמעט פון אונדזער לאַנד אין ליכטיק.
די צוגן לויפן אין דער זעלבער ריכטונג —
כאַטש שמענדיק גייען זיי זיך גראַד אַנטקעגן —
צום סאַציאַליזם פירן אלע וועגן!
און ס'איז שוין באַלד קיין סאַציע נישט געבליבן,
וון ס'זאָל נאָך אַלין נישט זיין דאַרט אויפגעשריבן —
מיט וויסע לאַזונגען אויף לייזונט רויטן —
דער וועג צו אונדזער לאַנד דעם אויפגעבויטן.

צו ווארשע, צו דער ווונדערלעכער שמאָט

צו ווארשע, צו דער ווונדערלעכער שמאָט
האָב איך די הענטלעך אויסגעשמרעקט אין וויגל.
אויף אירע שמיינער האָט מיין ערשמער טראָט
אוועקגעשמעלט פון בירגערשאַפט דעם זיגל.

מיין ערשטן אויסגעשריי האָט זי דערהערט,
די קינדער-האַר האָט זי מיר אָפגעשניטן .
זי האָט מיך מיט איר קאַרגן ליכט גענערט
און מיט די גרויע מויערן — געהימן.

אין הויף אויף סמאָטשע-גאַס האָב איך דערשפירט
דעם אַראַמאַט פון היימישקייט און דויער.
ער האָט פארכישופט און ארויסגעפירט
מיין קינדהייט פון דער ענגשאַפט און פון טרויער.

דער טומל האָט מיין חלום נישט געוועקט,
דער שמויב האָט מיינע אויגן נישט פארשאַטן,
דעם הימל האָבן רויכן נישט פאַרמעקט,
און נישט פאַרשמראַכן האָבן אים די דראַמן. — — —

צו ווארשע, צו דער ווונדערלעכער שמאָט
קום איך צוריק איצט, ווי א זון א טרייער,
כאַטש אָפּט האָט די געפאַר מיך דאָ געדראַט
און אָפּט איז זי אליין אוועק אין פייער.

דורך אירע גאַסן איז אוועק מיין גאַנג
אויף אָפצוזוכן אלע מיינע פריידן —
דאָ האָב איך אָנגעהויבן מיין געזאַנג,
וואָס קאָן זיך מיט דעם לעבן נישט צעשיידן.

אויב מיר וועט סטייען יארן

און אין דער נייער שמאט—
אויב מיר וועט סטייען יארן —
וויל איך דארט וווינען גראד
אויף יענעם העכסטן גארן.

ווי ס'זאל קיין בלינדע וואנט
מיין פענצטער נישט פארשמעלן,
און פון דעם גאנצן לאנד
זאל אין מיין שטוב נישט פעלן:

דאס גרינע פונעם פעלד
די רויכן פון די קוימענס,
און פון דער ווייטער וועלט —
די שמערן פון די רוימען.

דערזען וויל איך די לענג
פון יענע אלע וועגן,
ווי אונדזער ווייסל שווענקט
און לעקט ארום די ברעגן:

די דערפער און די שמעט
פון היימלאנד מיינעם פוילן,
דאס וואקסן פון דער זעט
אין קארן און אין קוילן..

און אין דער סאָמער ווייט —
אויב נאָר מיין אויג וועט גרייכן —
דערזען וויל איך די צייט,
וואָס סטאַלין האָט געצייכנט:

דערזען וויל איך דעם דור
פון העלדישקייט און פריידן,
ווען ווערן וועט צו וואָר
דאָס לעבן אין גן-עדן.

גענוג

פון דעם וואָס איז אַמאָל געווען, מיין קינד,
האַב איך דיר שוין דערציילט אזויפיל מאל,
און טרויעריק איז דאָרטן, ווי דער ווינט
געכליפּעט וואָלט אָן אויפהער אין מיין קול.

דו רייסט נישט איבער, גייסט מיר שמענדיק נאָך
מיט נייגיר אין די אויגן און געהער.
און אלעמאָל דו בעטסט: דערצייל מיר נאָך! —
ווען פון דער וויע ווישסטו אָפּ אַ טרער.

גענוג שוין פון פארגאנגענעם דערציילט —
מיט דיר צוזאמען וויל איך זיין א קינד!
און וויל אין מעשהלע ווערט אלץ פארהיילט —
וויל איך, אז דו זאלסט פירן מיך אַצינד.

פאַרמאָך מיין מויל מיט דייע קליינע הענט,
וויש אָפּ פון דאָרט די אומעטיקע רייד,
און זאָג מיר אויס דעם סוד, ווי מען דערקענט,
אויפּסניי דעם ווונדער און די ערשמע פרייד.

צינד ווידער אָן דאָס ליכט ביי מיר אין בליק,
מיט פרישקייט יעדע פאַרב פאר מיר באַניי,
און ווי דיין שפּילציג, ברענג פאר מיר צוריק
דאָס אַלץ, וואָס איז מיך איינמאָל שוין פאַרביי.

א רגע — נאָר אַ נייע

קיין איבעריקע צייט בלייבט מיר נישט איבער —
אַ רגע, וואָס קומט אָן ערשט איז מיר ליבער
פֿון יאָרן שוין פֿאַרלוירענע אויף וועגן,
וואָס זעען אויס איצט קלענער פֿון אַ רגע.

נאָר ס'טרעפט אַמאָל, אַז איך לאָז זיך פֿאַרנאָרן
פֿון בענקשאַפט צו פֿאַרגאַנגענע געפֿאַרן.
אַ שלעכטער כּוח הייבט מיך אָן צו יאָגן
צום אָרט, וווּ ס'האַט דער שונאָ מיך געשלאָגן,
און איך דערשפּיר אַ שוידערלעכן תּענוג,
ווען איך ווער דאָרט צום צווייטן מאל געפּייניקט.

נישט אמת, אַז דאָס יאָגט מיך נאָך מיין גורל.

איך ווייס: דאָס איז די דורותדיקע מורא,

וואָס האָט גענעסטיקט שוין אין הונדערט הערצער,

ביז זי האָט מיט מיין וואָרעם בלוט דערנערט זיך;

דאָס איז זי די פֿאַרשאַלטענע געוויינהייט

דעם אומגליק ליב צו האָבן און באַוויינען,

און אַפּצוגעבן פֿאַר זיין שוואַרצער שליטה

דעם אומעט און די קלאַג-רייד די גענימע.

איך ווייס עס. און דערפֿאַר וויל איך אַוועקגיין

וואָס ווייטער פֿון די אומגליקן און שרעקן

און מיט דעם רויש פֿון לעבן זיי פֿאַרשרייען.

און מיר איז ליב אַ רגע — נאָר אַ נייע

פֿון אַלץ, וואָס איז בלויז שאַטן און זכרון,

פֿון אַלץ, וואָס איז פֿאַרגאַנגענהייט געוואָרן.

די צייט פון בויען איז געקומען

די צייט פון ליבשאפט און פון בלומען —
די צייט פון בויען איז געקומען.

דער הימל הענגט שוין גאנץ און לוימער
אויף גאסן אין דער העלפט פארבוימער.

אויך אין די פרעסט האט נישט געשוויגן
דער רימעס פונעם האמער-ניגון.

נישט איין הויז איז ביי אונדז פארזאנען,
וואס איז אין שנייען אויפגעשטאנען.

און דאך וועל איך זי נישט פארביימן,
די שענסטע צייט פון אלע ציימן.

די צייט פון ליבשאפט און פון בלומען —
די צייט פון פרילינג איז געקומען.

כ'האב ליב דעם ריח פון די גראזן,
פון ווייסן קאלך אין זון צעלאזן;

כ'האב ליב דעם הימל ווי א שפיגל
און ווי א הינטערגרונט פאר ציגל. —

זאל בוים מיט בויער זיך פארמעסמן
צו געבן פונעם סאמע בעסמן!

מיט ווייסן בוי און בלעמער גרינע
פון אונדז פארשמעלן די רואינען.

און פון די נייע פענצמער-טירן
זאל קלינגען אונדזער שיר-השירים:

די צייט פון ליבשאפט און פון בלומען —
די צייט פון בויען איז געקומען.

אין גלי

ווי שנעל לויפט די צייט, א ווי שנעל
דער מאג זאפט זיך איין אינעם יאר —
זאפט דאכט זיך מיר אויס, אז כ'פארפעל
און לאז דורך א שטיק פון דער וואר.

ס'איז דריי מאל איצט טייער די צייט,
ווייל דרייפאך אין איר אלץ געשעט:
איין תקופה די צווייטע פארבייט
אין העלדישן שלאגלער-געוועט.

איצט בויט מען א גאס אין מיין שטאט,
די גאס פון איך-צען-יאָר-אַרום.
כאלד וועסטו דארט הערן דעם טראַט
פון דור, וואָס באַהערשט שוין די זון.

פון פענצטער וועט פלייצן די שוין
פון קוילן אויף-יאָרן-פאַרויס. —
אין אַט אַ דעם ליכט וועט עס זיין;
די ציקונפט וועט ווערן אַנטבלויזט.

ווער האַט אַזא פאַרב דען פאַרטראַכט?
ווער האַט אַזא ווונדער פאַרזאָגט? —
ביים פייער פון הומע ביינאַכט
זאל ווערן געשאַפן דער מאַג;

איין שעה זאל פאַרביימן אַזש דריי —
פאַרוואַנדלען די אַרבעט אין גלי;
אין שנעלקייט די צייט זאל פאַרביי,
ווי אונדזער פלאַנעט אין זיין פלי!

פארליכטע

פארליכטע האבן גערן צו שפאצירן
אין יעדער צייט פון יאר, אין יעדן וועטער.
אין זייער פרייד — די גאנצע וועלט זיי שפירן,
זיי קוקן אין דער ווייט — פון זייער שמה.

פארליכטע האבן הונגעריקע אויגן —
זיי דרינגען דורך און דורך, זיי זעען בעסער:
מיט לעבעדיקער פארב איז אלץ פארצויגן,
די קליינע זאכן זענען עטוואס גרעסער.

פארליכטע האבן זוכנדיקע פינגער,
וואס ציען צו איינאנדער זיך, ווי פלאצמען.
די הייסע ערד ווערט הייסער נאך און יינגער,
ווי נאר די יוגנט גייט ארויס צוזאמען.

פארליכטע ווייסן נישט פון קיין שום שמערונג,
זיי ברעכן מיט געלעכטער אלע צוימען —
זיי דארפן, אז די וואר זאל זיי געהערן,
כדי אין וואר פארוואנדלען אויך די טרוימען.

פאר די פארליכטע עפנט אלע וועגן
דער מוט — דאס טייערסטע, וואס זיי פארמאגן.
דאס לעבן נעמען זיי אין דעם כאוועגן —
און פאר דעם לעבן וועלן זיי זיך שלאגן!

מיינע פעלדער

די פעלדער פון די חומש-יארן,
פון רבין אפגעהימע,
געלויכטן האבן אין זכרון
גן-עדנדיק צעבלימע.

בירושת האב איך זיי באקומען
פון דורותדיקער בענקשאפט.
עס האט זיי אויסגעשפרייט דער אומעט
אין שטיקעניש און ענגשאפט.

מיין טאמע האט אויף זיי געוועלטיקט
מיט ברכי נפשי-ניגון. —
געבענשמע פעלדער, מיינע פעלדער
האב איך ערשט אפגעקריגן.

אויף נידערשלעזיעס פעטע שמחים
איצט גרינען מיינע ביימן,
אויף שארפן ליכט פון אינדערוואכן
מיין טרוים נעמט זיך פארביימן.

די שמילע פעלדער פון מיין קינדהייט
זיי הייבן אן ערשט גרינען
און אלע פרילינגדיקע ווינטן
גי איך דארט אפגעפינען.

ביום אָדער

איך גיי אַרום אויף ברעגן פונעם אָדער
און זע, ווי ס'נעמט זיך אָן אין ערד מיין שורש,
און זע, ווי ס'ווערט אויפסניי מיין וועג אַ גראַדער
און זע, ווי יעדעס קינד דאָ ווערט מיין יורש.

ס'איז חודש מאי, מיט ריחות פון גענען
עס שוועבן אַלע ווינטן און פאַרוויגן,
אין אַלע פענצטער לייכטן בלייכע בעזן,
פון אַלע פענצטער שלאָגט אַ קינדער-ניגון.

אַ, קינדער מיינע, שווער איז דאָס געדענקען,
אַז אייך האָט מען געפונען אין די אַשן —
איך בעט דעם רעגן, אַז ער זאָל פאַרשווענקען
און אַלע מענות אייערע פאַרוואַשן.

איך גיי פאַרבײַ, פאַרגין זיך נישט צו ציילן
די שוואַרצע קעפלעך אין די קינדער-היימען —
איך בעט די פּרילינג-זון, אַז זי זאָל היילן
די אייגעלעך פאַרטונקלמע פון אימה;

איך בעט די ערד פון אונדזער קבר-אבות,
אַז זי זאָל זיין די ערד פון וואַקסן ווידער,
פון אומעט זאָלן רעדן בלויז די סאַוועס
און קינדער זאָלן לערנען מיינע לידער.

ברויט

פון פעלדער נעמט מען איצט אראפ די תבואה —
זי ווערט אין וויסן ברויט שוין איינגעפרעסט.
נאר אונדזער ערד וועט ווינטער אויך נישט רוען
און ווייטער גיין אין רושיקן פארמעסט.

אין וועלדער קלויבט מען אויס די לעצטע שוואַמען,
איצט הייבט שוין אָן צו בליען דאָרט דער ווושאַם.
נאר אין דעם טיפן אונטערערד די שטראַמען
פאָרגריימן זאָפּט שוין פאַר דעם פּרילינג-גראָז.

און ווען די ערד וועט זיך אויפסניי צעבליען
און לויכטן מיט דעם צווייט פון וואַלד און סאַך,
וועט אין מיין היימלאַנד בלענדיק זיך צעגליען
אַ שורה לאַמפּן פון אַ יונגער שטאַט.

אין אַט דער שטאַט, ביי איינעם פון די פענצמער,
וועט זיצן עמיץ אין אַ ווייט פאַרקוקט.
און זעען וועט ער, ווי די צייט די שענסמע
האַט צו זיין לעבן ראש זיך צוגערוקט.

און אַט דער פּרילינג וועט זיין ליד באַפּרייען
פון יענער שפּראַך, מיט וועלכער ס'זינגט די נויט.
די פּרייד וועט זיין פאַרשמענדלעך פאַר זיין רעיון,
ווי ס'איז פאַרשמענדלעך פאַר דעם הונגער — ברויט.

אין שטילן רעגן

ווער ווייסט דען נישט פון אַט דעם פאַרגעניגן
צו גיין שפּאַצירן אין דעם שטילן רעגן,
און קוקן, ווי עס שפּיגלען זיך און וויגן
די לאַמפּן אויף די נאַסע אַספּאַלמ-וועגן?

די אַוונטיקע ווייטקייט ווערט געשמראַכן
פון טראַפּנס אין עלעקטרי-ליכט געטונקען,
ווי ס'וואַלט פון גרויען הימל אויסגעבראַכן
דער וואַלקן מיט די פּליענדיקע פּונקען.

און אין דער שוין אויף ביידע ברעגן ווייסל
דערזע איד, ווי דאָס שטאַט-ליכט ווערט געטאַפּלט,
ווי אין אַ צויבער-לעמפעלע אַ ווייסן
פאַרוואַנדלט ווערט יעמזעדער איינער טראַפּן.

עס וואַקסט אַן די באַוועגונג אַלץ געשווינדער,
די העלע פענצמער מערן זיך און מערן —
די שטאַט הייבט אַן אין מיינע אויגן שווינדלען,
אַזוי ווי כ'וואַלט געקוקט אויף איר דורך טרערן.

און דעמלט קומט צום ליד דער גרויסער ניגון,
וואָס גייט דער אויפגעבויעטער שטאַט אַנטקעגן. —
ווער ווייסט דען נישט פון אַט דעם פאַרגעניגן
צו גיין שפּאַצירן אין דעם שטילן רעגן?

איניינעם

אינמיטן נאכט, ווען אלע מענטשן שלאפן,
דערזע איך — אלע מירן זענען אפן,
פון זיך אליין עם שפרינגען-אויף די שלעסער,
די שמילקייט שפרייט זיך אויס און ווערט פארגרעסערט
פאר אלע מיינע רוענדיקע שכנים,
וואס הייבן אן צו חלומען איניינעם.

עס פאלט צום דעק דאס מאגיקע געפילדער
און אלע שארפע, וואכעדיקע בילדער
פון יאגעניש און אַנגעשמרענגטער אַרבֿעט
פאַרלירן שנעל די שרייענדיקע פאַרבן,
די סתירות און די איבעריקע פרטים —
אין טיפן הונדערט-טויזנטדיקן אַמעם.

איצט לויפן אן גערויש מראַנסמיכיע-פאַסן,
דער טומל איז פאַרשוונדן פון די גאַסן,
כאַטש שנעלער איז אין חלום די באַוועגונג
און יעדע זאַך געשעט דאַרט אין אַ רגע.
דער הימל איז דאַרט שטענדיק בלאַ און לוימער,
די שטאַט וואָס בויט זיך — לאַנג אַן אויסגעכויטע,
די יונגע ביימער האָבן פעסטע שטאַמען,
און אלע קינדער שפּילן זיך צוזאַמען,
מיט זון פאַרגאַסן זענען אלע שויבן,
אין אלע שלאַקן וווינען ווייסע טויבן,
און אלע מענטשן מיען זיך איניינעם —
דאָס איז די שטאַט, וווּ אלע זענען שכנים.

א וונדערלעכע זאך

א וונדערלעכע זאך, אז קיין שום הארבסט
האט ביו אצינד מיין יוגנט נישט געשעדיקט.
פון יעדער לעבעדיקער זאך, וואס דארט —
איך איינער בלויז געבליבן בין באגנעדיקט.

עס צאנקט דאס גראז. דער ווינט גייט מיד פארביי
און שטיפט, די האר פון קאפ צעשיט ער.
קאן זיין דערפאר, ווייל כ'בין דעם פרילינג טריי
האט איבער מיר דער הארבסט נאכנישט קיין שליטה.

ווי נאר ער קומט אריין אין מיין רשות,
פארשמעקט אויפסניי מיט בליעכץ פון זיין רעגן
און פון זיין ווינט — מיט פרישקייט און גענום,
ווי ער וואלט מיט דעם פרילינג זיך באגעגנט.

צווישן טאג און נאכט

אין יענער שעה צווישן טאג און נאכט,
מקוים ווערט דאס אלץ, וואס איך פארטראכט.

די צייט שמעלט אפ איר אייביקן געלויף —
איך פיר דעם טרויער מיט דער פרייד צונויף.

נישט אלע מאָל איז דאָס אַ גלייכע פאַר:
צוזאמען טרעפט מען זיי נישט אויף דער וואַר.

ביים ליכט פון טאָג די פרייד איז אומפארשעמט
און רוישט — דער טרויער טרעט אפ בלייך און פרעמד.

נאָר ווען די אַוונט-טונקלקייט פאַרשמעלט,
ווערט צווישן זיי אַ שלום איינגעשמעלט.

דער טרויער קומט דורך דער פאַרמאַכטער טיר,
די פרייד קומט אָן פון אומעטום — דורך מיר.

דער טרויער זעצט זיך אויס אויף אלע וועגן,
די פרייד פאַרנעמט מיין פנים, מיינע הענט,

דער טרויער שווייגט, ער האָט נישט ליב קיין רייד,
נאָך ליכט און נאָך באַוועגונג בענקט די פרייד.

דער טרויער איז פון זיין געדענקען מיד,
די פרייד — צו דעם, וואס וועט ערשט זיין זיך ציט.

זיי שווייגן אפ אזוי א גאנצע שעה
כיז כ'קוק זיך אום — דער טרויער איז נישטא.

פארגאסן איז מיין טיש מיט העלן ליכט
און דורך דער פרייד מיין ליד ווערט אפגעריכט.

מיין האַרבסמט-ליד

ס'איז גאַרנישמאָ קיין סוף צו מייע פריידן,
זיי קומען אומגעריכט און נישט פאַרקלערט.
דער האַרבסמט, די צייט פון אומעט און זיך שיידן,
איז איצט די צייט פון גליק אויף אונדזער ערד.

אַזויפיל לידער האָט מען אויסגעוואַיעט
ביים בלעמער-פּאַל און ביי דעם זון-פאַרגאַנג,
נאָר איך האָב ליב דעם ווינט אַליין פאַרטרויען
די פּעסעטע סטראָפּן פון מיין דרייסט געזאַנג.

איך האָב נישט מורא — זאָל דער ווינט זיך יאָגן
אַריבער דערפּער און אַריבער שמעט.
וואוּהין ער זאָל מיין האַרבסמט-ליד נישט פאַרטראָגן —
איז דאָס אַלצייננס אַ ליד פון מי און זעט.

אין יעדן ווינקעלע פון מיין מדינה
שיינט איצט די שפּע פון דעם ווייסן ברויט.
די זומער-זון איז לויכט דאָרט צו געפינען,
ווי אויף מיין טונקל-אַפּגעברענמער הויט.

און כאָטש דער מאָג ווערט קלענער אַלץ און קלענער —
בלייבט איבער פּונקט די זעלבע צייט אויף ליכט:
אין די פאַבריקן שיינט די זון נאָך שענער
אין טויזנט לאַמפּן פון אַן אַוונט-שיכטאָ

נאָר שפּעט ביינאַכט, אין שעה פון רו און שוויגן,
דערהער איך ווי דער ווינט קלאַפּט אין מיין טיר,
ער פייפּט און קנאַקט אין אויסגעדאַרטע צווייגן
און רופּט מיך גיין מיט אים אויף אַ שפּאַציר.

אַ דאַנק! אויך איך האָב ליב צווינע זאַכן,
אויך איך האָב אין דעם רעגן ליב צו גיין.
נאָר בעסער נאָך איז אין דער נאַכט צו וואַכן
און בלייבן אויף אַ ווייל מיט זיך אליין.

און זעען, ווי דער מאַג הייבט אָן צו גרויען
אויף פייכמע שורות פון דעם פרישן ליד —
מיין ליד פון האַרבסט אין זעקסיאַר-פלאַן פון בויען,
מיין ליד פון האַרבסט — אין זון אַדורכגעגלימ!

אַקטאָבער, 1950

גאלדענער האַרבסט

ווער זאגט, אז פּרילינג איז די צייט פון בלומען
און האַרבסט — די צייט פון טרויער און פון שניט?
דאָס ברויט האָט מען פון פעלד אַראָפּגענומען,
נאָר אַלע ביימער שטייען אינעם צווייט.

די תּבואה ליגט שוין פעסט צונויפגעבונדן —
דער ווינט נעמט איצט דעם לעצטן שניט אַראָפּ:
די זון האָט אַלע בלעטער אָנגעצונדן,
זיי פאלן ווי די בלומען אויף מיין קאָפּ.

זיי שימן זיך אויף מיר — פון גאַלד אַ רעגן,
פאַרבלענדעט בלייבט מיין בליק פון זייער שיין. —
ווי גוט איז, פּוילן, איצט אויף דיינע וועגן,
וואָס שמעקן מיט דעם דופט פון רוך און וויין!

אויף ווייטע ראַנדן הענגט דער ראָזער נעפל —
די ליבשאַפט צווישן הימל און דער ערד.
מיין ברוסט איז יונג גענוג אים איינצושעפּן,
מיין גוף — צו ווערן פון זיין זאַפט גענערט.

מיין שטים איז פּריש גענוג — פון מיינע לידער
הילכט אָפּ דער עכאַ אין יעשוועדן וואַלד.
דאָס איז דער יוגנט-הימן פון ווערן ווידער,
און פון דער אייביקייט, וואָס ווערט נישט אַלמ!

דו ווייסט ווי פארזיכטיק און צארט
 עס איז די מעכטיקע נאָמור?
 זי האַלט דעם אַמעס איין און וואַרט
 ביי יעדן איינציקן געבורט.

זי בלומיקט אויס יעטוועדעס קינד,
 וואָס טיילט זיך אָפּ פון מוטערס טראַכט.
 זי שפּירט ווי זי אַליין געווינט
 און רייסט אַוועק דאָס ליכט פון נאַכט.

קיין מענטשלעך אויג וועט נישט דערזען,
 וואָס זי באַמערקט פון אומעטום:
 ביז צו דער רגע ווייסט זי ווען
 עס דאַרף אַרויס פון קנאַספּ די בלום.

נאַר אייביק איז זי בלויז דערפאַר,
 וואָס אַלץ פאַרענדערט זי און בייט
 און גיט דעם לעבן יענע פאַרב,
 וואָס מענטשן רופן אָן: די צייט.

דער ערשמער וועג

דעם קינד, וואָס גייט צום ערשטן מאל אין שול,
ווייזט אויס זיך, אז די גאַנצע שטאַט איז פול
מיט לויפנדיקע אויטאָס און געשאַל
און מיט דער וואַרענונג פון ליכט-סיגנאַל —
דאָס רוימע אויג, וואָס וואַכט אויף יעדן ראָג,
אז רויק גיין זאל דאָס גערויש פון טאָג.
דער אַמעס ווערט פאַרשלאָגן פון געיעג,
און דריי מאל לענגער ציט זיך אויס דער וועג,
וואָס ווערט דורך רעדער אין געאייל פאַרשטעלט —
דער ערשמער וועג, וואָס פירט פון שטוב אין וועלט.

און דו, וואָס ביסט צו דער געפאַר געוויינט,
ווייל דיין געניטקייט האָט דיך אָפגעשווינט
און אויסגעאיבט אַזוי דיין שנעלן טראַט
צו שפּאַנען לייכט אין טומל פון דער שטאַט,
אז נישט דיין אויג בלויז — אויך דיין בלייכע הויט,
זאל טאָן אַ צאַפל, ווען דאָס ליכט ווערט רויט —
דערפילסט דעם צימער, וואָס גייט דורך דיין האַנט,
ווען דו בלייבסט מיט דעם קינד שטיין ביי דעם ראַנד.

און דו דערזעסט צום ערשטן מאל די גאַס
מיט אויגן פון דעם קינד אין ערשטן קלאַס:
דאָס שאַרפע קלינגען פון דעם טראַמוויי דראַט,
און, שיפענדיק, עס יאָגט זיך ראָד נאָך ראָד
און פאַרזוכטיק דו פירסט דיין קינד ביים האַנט,
פון גאַס צו גאַס, פונקט ווי פון לאַנד צו לאַנד.

צו א קליינבירגער

איך ווייס, ווי שווער דיר איז איצט אַנצוהייבן,
ווען ביז צום האַלדז שוין שמיסמו אין די יאָרן.
די סאַמע שווערסטע זאַך פאַר דיר איז — גלייבן,
אַז פון יסוד איז אַנדערש אַלץ געוואָרן.

אַ שאַד איז דיר דיין מינדעסטע געווינהייט,
דאַס קלענסטע, וואָס געהער דיר — אַפּצוגעבן.
און אונדזער דור האָט זיך נישט ליב צו שווינען
און גיט מיט פרייד אַוועק דאַס גאַנצע לעבן!

דיך שרעקט די גאַס, דיך יאָגט דאַס ערשטע ווינטל
און קערסט זיך אום, ווען דיר פאַרכאַפט דער אַמעם.
פאַרלירסט דאַס לשון, פאַר די אויגן שווינדל
און — פרווסט צוריק באַהאַלטן זיך אין שאַטן.

דאַרט איז דיר גוט. דו טראַכסט דאַרט צו פאַרברענגען
די קורצע צייט, ווי לאַנג דיין לעבן דויערט.
און אַפּגעשלאַסן אין דיין תּחום דעם ענגן
וויילסט אויסגיין זיס, פון זיך אַליין באַדויערט.

דער האַרבער טאָג וואַרפט אַן אויף דיר אַן אימה.
דו פרווסט אַן אויפהער זיך פון אים פאַרצוימען,
און שפּרעכסט אים אַפּ מיט כּישוף-רייד געהיימע —
די שפּראַך פון דייע אַפּגענאַרטע טרוימען.

די גרויסע צייט גייט גרויזעם דיך אַריבער,
פאַרברענט דיך מיטן הויך פון אירע פּלאַמען.
קיין שפור אַפילו בלייבט פון דיר נישט איבער,
אַז האַסט געלעבט אַמאַל מיט אונדז צוזאַמען.

א ביזער חלום

מיין קינדהייט האט א סך געליטן
פון איינעם אזא ביזן חלום.
ער האט קיין נאכט מיך נישט געמיטן
און פלעגט אין שלאף זיך ווידערהאלן:

עס לויפט נאך מיר א גרויסער שאטן
און וויל אינגאנצן מיך פארשלינגען.
באלד וועט ער האבן מיך צעטראטן,
באלד וועט ער מיך אריבערשפרינגען.

זיין אויסזען קען איך נישט גענויער —
דעם בליק כ'האב מורא אומצוקערן.
בלויז הינטער זיך איך פיל דעם לוייער
פון זיינע טריט — נישט צום דערהערן.

איך פרווו אנטלויפן און אנטריינען
פון אט דער פינצטערער פארפאלגונג.
נאר ס'ווילן מיר די פיס נישט דינען —
דער שרעק זיי ווילן זיך נישט פאלגן.

איך וויל פון פחד זיך צעשרייען
און רופן, אפשר וועט ווער קומען
נאר שווער איז כאטש א ווארט באפרייען —
די צונג איז טויט און אפגענומען. — — —

ניין, נישט געקאנט האט מיך דעריאגן.
דער שאטן — איבער אלע יארן:
מיין קינדהייט האט אים אפגעשלאגן
מיט פליגל פון די טויבן-פארן.

מיין יוגנט איז געווען א פלינקע
און האט, א דרייסטע, אים געמיטן.
און אויך אצינד, אין פולן זינגען,
אין ליכט איך שטיי, אין סאמע מיטן.

נאָר פונקט ווי מיט די קינדער-פריידן,
אזוי איז אויך מיט יענע שרעקן:
דער בייזער חלום, נישט צום שיידן,
איז אין מיין בלוט געבליבן שטעקן.

דאס ליד ווערט נישט צונויפגעשמעלט...

דאס ליד ווערט נישט צונויפגעשמעלט פון ווערטער
ארויפגעצויגענע אויף רימעס-שנורן —
דער פלאטער פונעם בלומ, א קוים-דערהערטער
דארף קלאפן אין דער לעבעדיקער שורה.

דאס פייער פון דעם לעבן מוז באגלייטן
דעם קלאנג אויף צו פארוואנדלען אים אין וונדער —
פון יעדן איינעם ווארט באדארף דיר ווייטאן,
ווי אומגעריכט געטראפן און פארווונדעט.

ווייל בלויז דאס ווארט, וואס ווערט מיט בלומ באגעגנט
איז ווערט געווארן ווידער אומצוקערן
דעם פאלק, וואס האט זיין שפראך דיר אפגעגעבן
כדי אין נייע לידער זי דערהערן.

אויף א מהלך

אויף א מהלך בין איד מיט מיין שאַטן,
גאַר נאַכגיין מיר — איד קאַן אים נישט פאַרבאַטן.

אַן אים, מסתמא, וואָלט געווען מיר פריידיק,
אַן אים, קאַן זיין, געווען וואָלט מאַדנע ליידיק.

נישט איינמאַל כ'האַב געוואָלט פון אים אַנטלויפן
און יעדעס מאָל פאַרטראַכט אַן אַנדער אופן.

אַט האָב איד כיטרע-שמיל אַרויסגעדרייט זיך
און אַט גאַר — אַפן-שרייענדיק געשיידט זיך.

גאַר שטענדיק איז ער ווידער אויסגעוואַקסן
און אַנגעהויבן קילן מיר די אַקסלען.

און פענמען מיינע פיס, דעם האַלדז און נאַקן —
נישט אויפצובינדן, נישט צום איבערהאַקן.

נישט צו דערווערגן, נישט זיך אַפצוואַנגן,
נישט אויף זיך שוידן און נישט אויף זיך שלאַנגן.

גאַר פירן אויף דעם זעלביקן מהלך
דאַס ראַנגלעניש פון יעקב מיטן מלאך. — — —

קאַן זיין, אַז ער איז אויסן גאַר מיין טובה,
קאַן זיין, ער קומט גאַר מאַנען אלטע חובות.

און ער איז דער שליח פון געוויסן,
ווער קאן פארשטיין, ווער קאן זיך דאס דערוויסן?

ער גייט בלויז נאך, ער וויל מיך נישט פארלאזן. —
דערווייל פארלעשט ער הינטער מיר די גראזן,

ער לידיקט אויס די זאנגען פון די ווייזן,
און פארבט די ביימער אפ אויף שווארצע קרייזן,

און האקט די שורות פון מיין ליד אין פסוקים —
און צווינגט אויפסניי צוריק זיך אומצוקוקן.

די שילערין פון דריטן קלאס

עס עפנט זיך די וועלט אויף אלע וועגן,
מיין חכמה און דערפארונג ווערן בלאס,
ווען מיך הייבט אן פארעקשנט אויסצופרעגן
מיין קינד — די שילערין פון דריטן קלאס.

דער חידוש שיינט ארויס פון אירע אויגן
און אויף איר שמערן קנייטשט זיך א פארדראס.
אויף אירע ליפלעך — שמאל און אויסגעצויגן —
איז צוגעגרייט א שמענדיקער פארוואס?

איך בין זיך מודה: נישט אויף אלע פראגן
ווייס איך אליין דעם אמתן באשייד,
און אפטמאל האב איך מורא אויך צו וואגן
דעם ענטפער זוכן אין געגראמטע רייד.

נישט איינמאל האט דאס ווארט מיך אויסגעמיטן
און נישט געוואלט מיין ראנגלעניש פארשטיין,
און נישט איין אמת האב איך אויסגעשניטן
און אויסגעהאקט פון שווייגנדיקן שטיין.

טא וואסער ענטפער זאל איך איצמער געבן,
אז איך אליין זאל בלייבן נישט פארשעמט,
אז שפעטער אויפן וועג פון גרויסן לעבן
זאל איך נישט ווערן פון מיין קינד פארפרעמדט?

מיר דאכט זיך אויס, אז אלע מיינע לידער
פארוואנדלען זיך צוריק אין שווארצן מינמ,
ווען אלע פראגן שמעלט פאר מיר איצט ווידער
די שילערין פון דריטן קלאס — מיין קינד.

האל-ב-באקאנט

דאס טרעפט, געוויינלעך, אין א מיטן וואך:
דערפילסט אין גאס, אז עמעץ קוקט דיר נאך.
קערסט האסטיק אום דעם קאפ און דו דערזעסט
ווי אין המון האט שנעל זיך איינגעפרעסט
א פנים — האלב באקאנט און האלב-פארשעמט,
א פנים, וואס איז נאענט און אויך פרעמד.
דיין רז ווערט אויפגעטרייסלט און צעשמערט,
ווי דו וואלסט ערשט פארלוירן אויף דער ערד
די אומגעריכטסטע פרייד, דאס גרעסטע גליק,
וואס קומט בלויז איינמאל — קיינמאל נישט צוריק.

דו ראנגלסט זיך אין פליסנדיקן שמראם
פון מענטשן, ווי ער וואלט געשלעפט דיך אין תהום.
דו שניידסט זיך דורך מיט קראפט א וועג צוריק
און ווילסט דעריאָגן יענעם פרעמדנס בליק,
וואס האט דעם אומרו אין דיין בלוט אַנטדעקט
און פון דעם טאג-גערויש — דיך אויפגעוועקט.
דו ווייסט געוויס, אז האסט אים שוין געזען,
כאטש דו געדענקסט נישט ווו און אויך נישט ווען,
נאר איצטער, אויב ער וועט נישט בלייבן שטיין,
בלייבסט דו אויף שמענדיק איינזאם און אליין.

און דא קאן זיין, אז ס'איז א מעות בלוי, אז מיט דעם מענטש וווינסטו אין זעלבן הויז און ס'טוילט אים אפ פון דיר א דינע וואנט — דערפאר איז ער באקאנט און נישט-באקאנט. ס'קאן זיין — דו מייסט אים אויס א יעדן מאג, דו טרעפט אים אויף די שטיגן פון דיין שמאק, פארטראכטערהייט דו טרעסט אים אפ דעם וועג, און דו באמערקסט אים נישט דורך הונדערט טעג, נאר גראד אין גאס, אין טומל און אין שוין, עס פאלט דיר איין, אז דאס איז דיינס א פריינט.

א ראנדעווו אין פארום

דו זיי נישט חושד — כ'וויל זיך נישט בארימען,
דו מיין נישט, אז איך האב א שפאם פארטראכט —
איך וויל מיט דיר א ראנדעווו באשטימען
ביים סוף פון זעקסיאר, אין דער לעצטער נאכט.

ס'וועט ווינטער זיין, נאך איך בין גרייט צו פירן
אין יענער גרויסער נאכט א שעה און צוויי,
און מורא האבן כ'זאל דיך נישט פארלירן
אין העלן ליכט פון געזא און פון שניי.

נאך איין זאך: מיר איז שווער דיר אנטווייזן
דאס ארט פון אונדזער ראנדעווו גענוי.
קאז זיין, אז יענע גאס ליגט נאך אין אייזן,
קאז זיין — זי איז אין סאמע מיטן בוי.

און אפשר — אויב מען מעג א פרייד באשמעלן
פון איצטער איבער יארן אין פארום —
איז אפגערעדט: באגעגענען מיר וועלן
דעם סוף פון זעקסיאר פאר דעם נייטמן הויז.

די שענסטע ריזע

אין נחת אויסגעגעבן
וואלט איך אזוי די יארן:
א העלפט פון זיי אויף לעבן,
די צווייטע העלפט — אויף פארן!

אין אלע ליבע ערמער
איז אנגעזאגט מיין קומען,
און אין די שמעט און דערפער
מען ווארט מיך אפ מיט בלומען.

אויף אלע שנעלע כאנען
איז שמענדיק איין ארט ליידיק
כדי מיך צו דערמאנען
אז איך בין ערגעץ נייטיק...

ניין, וויפל לאנגע יארן
ס'זאל דויערן מיין ריזע,
ווייס איך נישט, צי פארפארן
כ'זועל אומעטום באווייזן.

אין יעדער שמאט באזונדער
דארף איך דאך אויסצושטייגן,
כדי אין אלע ווונדער
אליין זיך איבערצייגן.

כ'האב אומעמום באקאנמע,
וואס קוקן אויס און האפן.
און מיר איז אזש א שאנדע —
זיך קיינמאל נישט געטראפן!

איז אפשר בעסער בלייבן
און קיינעם נישט פארגעסן,
און יעדעס ליד מיינס שרייבן
אויף מויזנמער אדרעסן?

איז אלע צו געדענקען
דאס ליד בלויז קאן באווייזן.
נאך אלעמען צו בענקען
דאס איז די שענסמע רייזע!

א י נ ה א ל ט

טויט	אויף אייבוקייטן
5	אויף אייבוקייטן
6	אומקער
8	חבר מיינער, קום שפאצירן...
10	אין הייליק העלן פלאם פון די מנורות
11	פארשטעל
12	שמולקויט פאר געוויסער
13	אין חודש פון די געטא-העלדן
14	זיי דארף מען ווידער באשטראפן
16	געדולד, מוין קינד
18	בוים וויגל זענען ציגעלעך געשפרונגען
19	א קורצער וועג
21	אין דער נייער שטאט
23	צו אן אמעריקאנער יידישן דיכטער
24	דאס גרינע איז גוט צו די אויגן
26	יארצייט
27	דאס יונגל פון פאוויע
29	ביים ראג פון זאמבאקאוסקע-מארגאווע
30	צו פאל ראבסאן
32	א פרוי אין א טוך
34	דער ברוק איז געבליבן
36	דעם אנדענק פון רעגינע פליסקין
38	לויכטנדיקע ווונדן
39	היימערד
פאר אלץ, וואס איז מיינער	
43	ט דאנק
44	יארן, מאסקווער יארן

46	רַקאַסאַווסקי גיט!
48	ליכט פֿון דער וואַלגע
49	געפֿאַר
50	דער זעלבער מענטש
51	בויער און זעכטער
52	ווידער
53	נישט בלויז מיט פֿייער
54	פֿון בלענדדיקע הויכן
55	צוויי יועלמן
59	נאַכוואַקס
60	איך האָב נישט אויסגעקליבן
61	צו קאַרייע
63	פֿון הינטער דעם רויך אין קאַרייע
64	באַשיץ דיין פֿרוי און קינד
66	ער
67	שנאה
68	זיי וואַך
69	דער ווגנט
70	כ'בין נישט געווינט
72	דאָס ליד, וואָס כ'האָב נאָך אַלץ נישט אָנגעשריבן
73	דיין רוטע פֿאַן, פֿאַרמיין
74	אויף יענער גאַס
75	דיין קול
77	די לעצטע קעמפֿער האָט מען נישט צעשאַסן
79	דאָס שענסטע ליד
80	הברים מיינע פֿון דער קיפּיט!
83	נאַוועמבער ווינטן
84	אויפֿן פּלאַץ באַנקאַווי

ביי אַ ליכטיקער שויב

87	אוי, די ווינטן
88	ערשמער שניי
90	ביי אַ ליכטיקער שויב
91	אינצווייטן
92	פֿאַרויס אין דער צייט
93	אין ווינטער-פֿאַרנאַכט
94	דאָס גלעקל וואָס קלינגט אין זאַווי

פרילינג און פרידן

97	ערב פרילינג
98	נצחון
99	דער ווינט און איך
100	א לויב דער זון
101	ערשמער שמורעם
102	פרילינג און פרידן
103	גראז און קאלך
104	די גרינע פארב
105	כיר זענען גרויט
106	לעבעדיקע פארבן
107	איך בין נישט פרום
108	אין פרילינג א פליער
109	ערשמער מאי
110	די יארן בלעטערט נישט דער ווינט
111	וונדער
112	פון וואנען
113	בלענדיקע צווייגן
115	שלום
118	די שוף פון שלום

דאָס נייע הויז

131	דאָס נייע הויז
132	אין אלע שטעט פֿון אונדזער לאַנד איז לוכטיק
133	צו וואַרשע, צו דער ווונדערלעכער שמאַט
134	אויב מיר וועט סטייען יאָרן
136	גענוג
137	א רגע
138	די צייט פון בויען איז געקומען
140	אין גלי
141	פארליכטע
142	מיינע פֿעלדער
143	ביים אָדער
144	ברויט
145	אין דעם שטילן רעגן
146	אינבינעם
147	א ווונדערלעכע זאך

